

ҚазҰУ қалашығы

Кетпесем де ғалым боп аты мәлім,
Дұрыс болған ҚазҰУ-де оқығаным...
Қалашықты сыйғызып қарашыққа,
Жағалауда жыр жазып отырамын.

Тұлпарына мінгесіп зор талаптың,
Ұлы ілімнің қақпасын қорқа қақтым.
Дәні егіліп бойыма ізгіліктің,
Дос жинадым, аяулы орта таптым.

Жылу берді жанымға жамырап нұр,
Қасиетіңнен оғланың тамыр ап тұр.
Талайлардың мінезін тезге салып,
Адалдыққа баулыған – шаңырақ бұл.

Қолда бардың қадірін елепті кім?!
Құтхана орны түлекке әр бөлек бұл күн.
Сағынтады үйреткен бұла мекен,
Қалай сүру өмірді керектігін.

Бақтарыңда естідім самал әнін,
Бар алабын армансыз араладым.
Қанша қызға айта алмай тілегімді,
Қанша қыздың жүрегін жараладым.

Көк құрағын көңілдің жел тербеуде,
Бозбала ойлар күн сайын өркендеуде.
Түспегенде қастерлі бұл Ордаға,
Қалар ма едім кездеспей еркеммен де?!

Әдемі қыз қымсынып көрікті ұлдан,
Жыр-әуенге түп-тұнық толып тұр маң.
Тағдырыма ризамын тәнті қылып,
Бағым болар арумен жолықтырған.

Қиялыңның үйірін қаптата шын,
Болашақтан батпандай бақ тосасың.
Сексендегі ақсақал мейірленіп,
Бізге беріп тұрғандай ақ батасын.

Бауыржан ӘЛІҚОЖА,
Төлеген Айбергенов атындағы
сыйлықтың иегері. Халықаралық
“Шабыт” фестивалінің лауреаты.
«Айтұма» жыр жинағының авторы.
Серпер сыйлығының лауреаты.
әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық
университетінің журналистика
факультетінің магистранты.

ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІНІҢ ЖАЛЫНДЫ ЖАСТАРЫ

«Тәрбиесіз берілген білім - адамзаттың қас жауы», - Әбу Насыр әл-Фараби. Жастар – өмірдің сәні, болашақты жалғастырушылар. Жастық – арман. Бұл – сенім, бұл – ерлікке құштарлық, бұл – лирика, бұл – романтика, бұл – болашақ жөніндегі жаңа жоспарлар, бұл – болашақ атаулының бастауы. Қоғам – адамзат өркениетінің білігі мен біліміне, адамгершілік-этикалық нормаларына тікелей қатысты дамиды. Біздің бүгінгі тәуелсіз қоғамымыз бен егемен еліміздің негізгі үміт арттары – жастар. Мемлекет тәуелсіздігінің бүгінгі даму сатысында ел жастарына артылып отырған сенімнің жауапкершілігі ауыр, күтілетін үміттің үлесі мол. Жастарға сенім артып, жастардан үкілі үміт күту – қай қоғамның да басында бар болатын құбылыс. Алайда, біздің қоғамның жастардан күтер үміті айрықша. Олай дейтініміз, бүгінгі жастар – мемлекетіміздің егемендігімен тұстас, санасы кешегі қызыл қоғамның идеялық ұстанымымен уланбаған ұрпақ.

Жалғасы 2-бетте.

Қадірі биік қара шаңырақ

Ұлттық университетте оқығың келе ме? Ендеше, бізде оқы, жас түлек! Өйткені бұл – ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ.

Адамның мектепте алған білімі әрі қарай университетте дараланып, өмірге бейімделіп, шыңдала түседі. Қазіргі таңда, қайда оқыған маңызды емес болғанымен, бүгінгі қарыштап тұрған заманда заманауи, барлық жағдайы қамтылған, ұлттық университетте оқуды әркім армандары анық. Осы орайда студенттердің білім алуына қолайлы жағдай жасалған, шетелдік оқу орындарына жол ашатын Қазақ Ұлттық университетін бірдің де бірегейі деп атар едік.

Жалғасы 2-бетте.

ҚазҰУ-ға

Көктің өзі көркіңмен таласып па?!
Армандарға тұрасың жол ашып та...
ҚазҰУ-ды алғашқы көргеннен-ақ,
Мен ғашықпын осынау қалашыққа.

Жаздыкүні – көкте күн күлгендейін,
Патшалардың бағында жүргендейін.
Түлкі, тиін, құс әні –
Күй кешесің,
Бір ғажайып орманға кіргендейін.

Сарсаңға да түсер ем алып-ұшып,
Саф алтыннан қымбатты бағың үшін...
Сары күзде жапырақ жауған ҚазҰУ,
Студенттің маздатар сағынышын.

Қызғалдақтар қырдағы семіп еді,
Қаһарлы аяз шуақтан жерінеді.
Қар жамылған қалашық қыстыгүні,
Қалғып кеткен сияқты көрінеді.

Қатал қыстың қоштасып ызғарымен,
Ғашығыма бұл кезде жүз барып ем...
ҚазҰУ сұлу көктемде құлпырады,
Гүлдерімен және де қыздарымен.

Неткен ғажап көрініс, кескін еді,
Көп адамдар қадірін кеш біледі.
Жаны жалын жастардың
Әр кеш сайын
Жанға жайлы әндері естіледі.

Қозы-Баян деген бар лақап ат та,
Шаттық пенен осында шапағат та.
Қол ұстасып ғашықтар кетіп барады,
Мадақ айтып жастық пен махаббатқа.

Алақайлап шаттанар келді күнің,
Тойламасақ ұят-ты енді бүгін.
Сан өренге тәрбие-тәлім берген,
ҚазҰУ ата сексенге келді бүгін!..

Алпамыс ФАЙЗОЛЛА
журналистика факультетінің
2-курс студенті

Бүгінгі санда:

XXI ғасыр:
Мен сенемін
4 БЕТ

Бүгінгі санда:

«Қазақ әдебиеті»
газеті асылдардың
сынығы
5 БЕТ

Бүгінгі санда:

Молдір ӘҰСЛБЕКОВА:
«Жеке кәсіппен
айналысу ойда бар».
6 БЕТ

Жоғары білім берудегі белгілі жүйенің жүйелілігі

Кредиттік жүйе еліміздегі әскери оқу орындарынан басқа барлық жоғарғы білім ордаларының оқу жоспарына енген. Осы жылдан бастап онлайн жүйенің тиімділігін арттырып, жаңалықтарын жаңғырта түсетін тағы да басқа оқу жүйесі жолға қойылуда. Ал оның қаншалықты пайдасы барын алдағы жыл тәлімгерлердің білім жетістігі көрсете жатар.

Қандай жаңалық болмасын, адам игілігі үшін жасалатыны анық. Келешектің кілітін ұстайтын жастардың сапалы білім алуына мұндай жеңілдіктер аса қажет. Барлық саладағы әлемдік өзгерістерден біздің де сырт қалмағанымыз дұрыс. Заман дамыған сайын жаңалықтардың көбейе түсетіні белгілі. Білім беру саласында да жаңа технология, жаңа мүмкіндіктер қарқын алуда. Осыған байланысты барша студент ата-аналарын мынадай сауал жиі толғандырса керек: «Жоғарғы оқу орындарындағы кредиттік жүйенің қандай ерекшеліктері бар?». Ендеше, жауапқа жол берейік.

Бұл жөнінде әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың оқу ісі жөніндегі проректоры Дархан АХМЕД-ЗАКИ былай дейді: «Қазіргі кезде 2001 жылдан бастап Қазақстанда белгіленген кредиттік технология, ең бастысы, студентке де, мұғалімге де академиялық еркіндік деген мүмкіншілік береді. Ол өзінің студенттік оқу траекториясындағы кез келген пәнді таңдап алу деген сөз, яғни элективтік пәнді. Соған сәйкес мұғалімнің квалификациясына сәйкес мұғалімнің өзін таңдап алу. Және келесі ең жақсы бір мүмкіншілік шетелдік университеттерге барып І семестрге немесе І жылдық семестрге барып оқып келу. Академиялық үткірлік деп атайды. Бұның бәрін университет ішінен іске асыру үшін жақсы міндетті түрде жақсы ақпараттық жүйе керек. Қазіргі кезде біздің университет ішінде қабылдаған интернет жүйесі жұмыс істеп тұр».

Жоғары оқу орнында оқыту үрдісінде кредиттік жүйені енгізудің негізгі мақсаты – жастарға білім беру жұмысын жетілдіру, заман талабына сай бар мүмкіндіктер арқылы жеңілдету. «Кредит» ұғымының ешқандай қаржылық мазмұны жоқ, аталған ұғым жоғарғы оқу орындарында оқылатын әрбір пәннің еңбек сыйымдылығын мөлшерлеу және студенттің оқу жұмысын өлшеу үшін қолданылады.

Кредиттік жүйе алғаш рет Америка Құрама Штатында пайда болды. Оның негізін 1870 жылдары Гарвард университетінің Президенті Чарльз Элиот салып, «кредит-сағат» ұғымын қоғамға енгізген болатын. Бұл жүйе алғашында пәндер көлемі жүйесінің шешуі нөл шешуші «кредит-сағат» болып енгізілді. 1892 жылдан бастап «кредиттік-сағаттық» жүйенің екінші кезеңі басталып, осы кезде АҚШ-тың ұлттық білім комитеті білім жағын жақсарту мақсатында оқу бағдарламаларын стандарттауда «кредит» ұғымын тек университет пен колледждерде ғана емес, орта мектептерде де, енгізе бастады.

«Кредит жүйесі әлемдік деңгейде дублин дискрипторлары деген толыққанды принциптері арқылы бар жерде қабылданған. Дублиндік дискрипторлар деген екі нәрсені бағыттағайды. Ол еуросоюз жүйесіндегі оқу үрдісіндегі қабылдаған кредиттік технология кәсіп түрде жүзеге асыру керек. Соны университет тарапынан, мемлекет тарапынан Қазақстан білім жүйесіне енгіздік,» - дейді Дархан АХМЕД-ЗАКИ мырза.

Бұл жүйенің айтарлықтай артықшылығы мен тілге тиек етерлік тиімділігі көп. Оқуды аяқтау үшін студент белгілі мөлшерде кредит алуы керек, яғни міндетті және таңдау пәндері бойынша оқытылады; тәлімгердің жеке логин, паролі болады. Қажет болса, ғаламтордан ата-ана баласының оқу барысымен таныс бола алады. Студенттің жек сабақ, алдағы емтихандар кестесі, оқу жоспары, үлгерімінің нәтижесі, оқытушылар енгізетін пәндік жоспарлар, тапсырмалар, алда өтетін тақырыптар, сонымен қатар, университетте болып жатқан жаңалықтар және болашақта іске асатын шаралар, ғылыми конференциялар, талапкерге керек әр факультет жайлы толыққанды мәлімет сияқты барлық ақпарат – жоғарғы оқу орындарындағы кредиттік жүйеге енгізілген.

«Бұл біздің балаларға оқу бітіргеннен кейін, ең бастысы, нарықтық сұранысқа сәйкес жұмыс таба білуіне көмектеседі. Және шетелге барып ары қарай өз білімін жалғастыра алады. Соған ешқандай сұрақ тудырмайтындай қылып өз деңгейін келесі сатыда магистратурада жеткізуге мүмкіншілік алады. Қазақстанда қабылданған оқу бағыты бойынша қабылданған кредиттік жүйе әлем деңгейіндегі жүйесмен сәйкес. Және толығымен біздің оқу және ғылым бағытын осы әлемдік деңгейге алып шығады деп сенеміз,» - деп қара шаңырақ білім ордасының оқу ісі жөніндегі проректоры Дархан АХМЕД-ЗАКИ университеттің беріп отырған және тәлімгерлердің алып отырған білім сапасы қай жерде де ақталып шығатынына сенімді. Ендеше, біз де сол сенімді әрдайым «ақыл, қайрат, жүректі бірдей ұстап» ақтауға асығамыз.

Жанерке ЕЛШІН,
журналистика факультетінің
4-курс студенті

БАРМАСАҢ, КЕЛМЕСЕҢ, ЖАТП БОЛАСЫҢ...

Торуньдықтар Коперникпен мақтанады

Н. Коперник атындағы университет – Торунь қаласының (Польша) ең беделді оқу орны. Онда 40 мың студент білім алады. Аталған университетте білім алуға ҚазҰУ-дан барған 7 магистрант, ең алдымен, Н. Коперник атындағы университеттің «Халықаралық қатынастар және саясаттану» факультетінің деканы Роман Беккер мырзамен кездестік. Роман Беккер студенттермен бейресми қалыпта сөйлесе білетін жылы жүзді кісі екен. Біз арнайы апарған қазақи тақиямызды тарту еткенімізде, Беккер мырза оны бірден басына киіп алып, балаша қуанды. Біздерге сабақ кезінде Литва, Украина, Беларусь елдерінен келген студенттер мен докторанттар көп көмектесті. Антонина Козырська, Веслав Вацлавчик, Ана Окускайте, Марианна Прокоп сынды ұстаздар бізге дәріс оқып, семинарлар өткізді. Интеграция, адам құқықтары, демократия, баспасөз және саясат тақырыптарында оқылған дәрістерде шын мәнінде қызықты мысалдар айтылды. Ұстаздардың бізге сабақ барысында қысылмай, еркін пікір білдіруімізге жағдай жасағаны ұнады. Әсіресе, жасы алпыстар шамасындағы тәжірибелі профессор Веслав Вацлавчик өз дәрісінде бізге біраз пайдалы ақпарат айтты. Мәселен, Вацлавчиктің сабағында біз 2013 жылдың қорытындысы бойынша, баспасөз бостандығы жөнінен Қазақстан «Шекарасыз репортерлер» халықаралық үкіметтік емес ұйымы жариялаған тізімдегі 180 елдің ішінде 161-орында, ал Польша 19-орында тұрғанын білдік. Профессор осыған қатысты бір мысал айтты: Кеңес үкіметі тұсында адамдар әлдеқандай нәрсеге қатысты «Бұған рұқсат бар ма?» деп сұраса, сол кездің өзінде Батыс елдерінде «Бұған шектеу бар ма?» деп сұрайды екен...

«Ислам, бұл –лаңкестік емес...»

Торунь тұрғындары уақытқа тым ұқыпты, шақырған жерге тура уақытында баруға тырысады. Бір минут ерте не бір минут кеш бару деген жоқ. Алғашқы күні сабаққа сәл-пәл кешігіп барған біздер деканмен екінші рет жүздесер кезде 10 минут ерте барып алдық. Не болса да, кешіккеннен гөрі ерте барған жақсы ғой дестік. Бірақ, біздің дәлізде күтіп тұрғанымызды көрген Беккер мырза қалбалақтап қалды. «Балалар, бұларын қалай? Сендер маған сағат 10-да келуге тиіс едіңдер ғой?» деді декан сұраулы жүзбен. Сосын «жарайды» дегендей ишара жасап, кабинетіне қарай жол бастады. Діттеген жеріне бес минут бұрын барып алғанының өзін уақытқа ұқыптылық деп ұғатын біздер үшін бұл тосын оқиға болды.

Бос уақытымызда Камиль, Агата, Станислав, Денис, Виктория есімді студенттер біздермен бірге мұражай аралап, қаланың көрікті жерлерін көрсетті. Камиль Гофрон есімді елгезек студент біздің құрметімізге орай, халықаралық қазақ-поляк конференциясын ұйымдастырды. Шарада мен «Қазақстандағы БАҚ» тақырыбында баяндама жасадым. Жанымдағы бір магистрант «Ислам, бұл –лаңкестік емес...» деген тақырыпта сөйледі. Оның тақырыпты осылай атауына жергілікті

студенттердің «Ислам туралы не білесің?» деген сұраққа «Ислам десе, көз алдымызға лаңкестер елестейді» деп жауап беруі түрткі болды. Маған ұнағаны, конференцияға студенттерді күштеп әкеліп отырғызып қою деген болмады. Бізді мұқият тыңдаған оқытушылар мен студенттер сұрақты қарша жаудырды. Мен оқу ордасының осындай салмақты шараларға өз қызығушылығымен келетін білімді жастарына риза болдым. Бәрін қойшы, Беларусь елінен келген Денис есімді студент «Қазақстандағы су ресурсы тапшы аймақтар» деген тақырыпта баяндама жасағанда, тіпті, аузымыз ашылып қалды. Денис Қазақстанның ауыз су тапшы аймақтарын нұсқап тұрып, түрлі сандық мәліметтер жазылған кестелер мен диаграммаларды алдымызға жайып салғанда, оның білімділігіне тәнті болдық. Айтпақшы, мен баяндама жасағанда қатарынан 5-6 сұрақ қойып, мені аздап састырған да осы Денис еді. Университеттегі 5 жыл бойғы оқуым мен баспасөздегі 4 жылдық жұмыс тәжірибем менің мүдірмей жауап беруіме септігін тигізді. Жергілікті студенттер баяндамаларын Қазақстанға қатысты тақырыпта таңдап алған екен. Мәселен, Ана есімді докторант Қазақстаннан Польшаға оралған поляктардың алғашқы кезде тап болатын қиындықтары туралы айтты. Ал Камиль ҚР Президенті Нұрсұлтан Назарбаевтың әлемдік саясаттағы орны жөнінде баяндама жасады.

«Коперниктің жанында кездесеміз»

Торунь қаласы өзінің әйгілі тумасы, астроном Николай Коперникпен мақтанады. Бұл қалада Коперниктің атына оқу ордасы, көше, ескерткіш, мұражай және т.б. берілген. Николай Коперник – Жердің Күнді айналатындығын алғаш дәлелдеген ғалым, астроном, математик, механик. Ескі қала ортасындағы Коперник ескерткіші 1853 жылы ашылған. Ескерткіш бетіне латын тілінде «Николай Коперник Күнді тоқтатып, Жерді жылжытты» деп жазылған. Коперникті жерлестері ғана емес, куллі Польша халқы қатты құрметтейді. Соның белгісі ретінде қазірге дейін Польшаның Варшава, Торунь, Краков, Лодзь, Ольштын, Вроцлав қалаларында астрономға ескерткіш орнатылған. Бізге Коперниктің Варшава және Торунь қалаларындағы ескерткіштерін тамашалау мүмкіндігі бұйырыпты. Торунь тұрғындарының барлығы кездесу орны ретінде Коперник ескерткішінің маңын белгілейтіні ұнады. Бір жағынан, ескерткіш орталыққа жақын орналасқан. Екінші жағынан, бұл торуньдықтардың ғалымға деген айрықша құрметін білдірсе керек. Кейінірек біз де поляк достарымызбен астроном ескерткішінің жанында кездесіп жүрдік:

- Қай жерде кездесеміз?
- Коперниктің жанында!

Роза ӘРЕН,
журналистика факультетінің
1-курс магистранты

ҚазҰҰ ғылымның қантамыры, Білімнің Хан Тәңірі!

Алматы – мәңгі жастықтың қаласы. Ал, ҚазҰУ – жастар қалашығы. Әсіресе, тәуелсіздікпен бірге ерекше сұлуланып, жаңарып, жайнап сала берген қалашықта бой көтерген бірінен бірі өткен әсем ғимараттар көркіне көрік қосады. Өмірінің ең қызықты кезеңінің куәсі болған, «таң атқанша таласып ұйықтамайтын, арманы мол студенттік шағы өткен» қасиетті мекенге 20 жылдан соң кездесуге оралған аға – апаларымыз танымастай түлеген қалашықтарын көріп таңдай қақты. Қала ішіндегі қалашықтан жылма-жыл талай дарын білім алып, талай талант түлеп ұшуда.

Жандары жаңашылдықты қалайтын жалынды жастар, сапалы білімді санасына сіңірген сан түрлі студент еліміздегі ең үздік оқу ордасы әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университетінде өз болашағын жолға қойып, арман, мақсаттарының орындалуы үшін білім алуда. Олардың алаңсыз білім алуына, спортты сүюіне, өнерін өрістетуге барлық жағдай жасалған.

Әл-Фараби бабамыздың рухымен қуаттанған университет ұжымы осы күнге дейін тек қазақ еліне ғана емес, бүкіл шет елдерге танылды. ҚазҰУ-дың 80 жылдық өмір жолында қалыптасқан дәстүрлері, ұлы ұстаздарының есімдері мен атқарған істері ұлы шаңырақтың, яғни еліміздегі жасампаз оқу орнының басынан кешкен тарихы ретінде баяндалады. Біздің ҚазҰУ-де қазақтың небір қасқа мен жайсандарының рухы бар. Мәселен, бірғана Ұлы Мұхаң-Мұхтар Әуезовті атасак... Бір өзі бүкіл бір ұлттың болашағына алаңдап, «Ел боламын десен, қазақ, бесігіңді түзе!» демеді ме? Заңғар тұлғаның қалдырған мәңгілік ізі мен дәріс берген даусы бүкіл қалашықта өзіндік қуатымен жаңғырып тұрғандай.

Бүгінде ел мақтанышына айналған тұлғалардың көбісі дерлік осы оқу ордасының білімімен сусындап, қанаттанды. Талай профессор, ғалымдардың дәрістерін тыңдап, өз болашақтары үшін өнегелі тәрбие ала білді. Осы еңбегінің арқасында, мыңдаған таланттардың талпынысының нәтижесінде ҚазҰУ – дың дәрежесі жоғары, мәртебесі биік. Алайда, бұл жетістіктер оңайлықпен келмегені анық. Арада өткен 80 жыл ҚазҰУ-дың өсіп-өркендеуі үшін тарихи кезеңге айналды. Осы 80 жылдық тарихында киелі қарашаңырақ қазақ ғылымының барлық саласының дамуына теңдессіз үлес қосты.

Иә, 80 жыл! Биыл біз үшін, жалпы ҚазҰУ-лықтар үшін – айрықша жыл. Киелі қарашаңырақта үлкен той, үлкен мереке. Осы мерекеге орай қызу дайындықтар жүргізілуде. Түрлі шаралар мен байқаулар тек осы мерейтойға арналмақ. Университетіміздің білікті де білімді, белсенді студенттерінің көмегімен айтулы мерекені жоғары дәрежеде өткіземіз деген сенімдеміз.

Исатай АҚҚАЛЫШ,
журналистика факультетінің
1-курс студенті

www.strategy2050.kz

...Тау суындай гүрілдер,
Айбынды алаш елім дер,
Алтын арқа жерім дер,
Мен жастарға сенемін!
...Алаш атың аспанға
Шығарар олар бір таңда,
Мен жастарға сенемін

М.Жұмабаев

Тағдырдың талай тәлкегін жеңе білген қазақ халқы бүгінде бір Көк байрақтың аясына жиналып, іргелі ел болып отыр. Сан ғасыр бойы сарқылмаған салт-санамыз да, бар әлем байлығына тең келетін тіліміз де еркін тыныс алуда Әрине, бұл – жұртын сүйетін жүрек үшін үлкен бақыт, мақтаныш.

Қазақстан – аласұрған асау толқындардан тайсалмай, алыстан көрінген жарыққа өз желкенін бұрған кеме. Ол жарық – күнгірт болашаққа деген күдігімізді сейілткен ХХІ ғасырдың алтын сәулесі.

Шығыстың ұлы ғұламасы Фердоуси: «Алдында не күтіп тұр, соны ойла. Игі мақсатқа тура жүрген жетер», - деген екен. Елбасы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың «Қазақстан-2030» бағдарламасында мынадай ой айтылады: «2030 жылғы Қазақстан әлі де барынша кемелдене алмайды. Ол әлі әлемдегі ең бай, ең білімді, ең дамыған ел бола қоймайды, бірақ ол күрделі жолдан ойдағыдай өткен және дамудың келесі кезеңіне нық қадаммен аяқ басқан ел болады». Қазақстан кемелденген мемлекет қатарынан көрінуі тиіс. Осы жолда еңбек ететін де, күресетін де – Біз!

Біз, Мен және Менің замандастарым –ХХІ ғасырдың азаматтарымыз, елді ұстар тірекіміз, ел ертеңіміз. Сондықтан да, ХХІ ғасыр бізге сенім артады. Осы орайда Мағжан атамyzдың:

Тау суындай гүрілдер,
Айбынды алаш елім дер,
Алтын арқа жерім дер,
Мен жастарға сенемін! - деген өлең жолдары ойға оралады. Бұл – жалғыз елінің ертеңін жастарға тапсырған ақынның ғана емес, қазіргі қазақ халқының сенімі, жаңа ғасыр сенімі. Міне, сондықтан да, Біз өзімізге мол үміт артқан аманатты ақтауға жан-тәнімізді сала кірісеміз.

Рухани бұлақтың тұнығынан нәр алып жатқан Біздер, ең алдымен, кейінгі лектің саналы да сауатты, білімді де парасатты болуына ат салысуымыз – парыз. Басты байлығымыз – білімімізді келер ғасырдың сан саласына жұмсай отырып, өмірдегі өз орнымызды иелене алатынымызға, «кетігін

тауып қаланған кірпіш» болатындығымызға еш күмән келтірмеймін. Себебі, Біз – халқымыздың маңдайына біткен жарық жұлдызы болсақ екен деп армандайтын жандармыз. Біздің әрқайсымыздың бала жүрегіміз осындай ниеттерге толы.

«Адамға абырой әперетін үш іс бар: құмда қазылған құдық, өзенге салынған көпір, жол жағасына отырғызылған ағаш». Жолсыздан жол табатын, “алыс жерлерден жылдам хабар алғызатын”, “сусыздан сусын ішкізетін”, елімізді көркейтетін – Біздер, саналы ұрпақтар. Елбасымыздың 2030 жылға дейінгі айқындап берген стратегиясының нақтылығы мен дұрыстығын бағамдау, оны жүзеге асыру – Біздің еншіміз.

ХХІ ғасыр – тұтас жаңалықтың ғасыры, ХХІ ғасыр – жақсылық жолындағы күрес ғасыры. ХХІ ғасыр – Біздің ғасырымыз. Осынау ұзақ жолда Бізді көптеген қиындықтар күтіп тұр. Бірақ, Біз – күштіміз. «Күштіміз деген сенімнің өзінде күш жатыр», - деген екен Боуви. Кездесер қиындықты жеңу үшін күресудің қамын ойлағанымыз, алтын уақытымызды тиімді пайдаланғанымыз абзал.

Өзіне сен, өзіңді алып шығар
Еңбегің мен ақылың екі жактап, - деген ақын Абай ақылы жадымызда.

Біз өзімізге артылған сенімді арқалай отырып, келер ғасырға аттанып барамыз. Мен ісіміздің нәтижелі болатынына, ХХІ ғасырдың айнасы болатынымызға сенемін! ХХІ ғасыр Маған сенеді!

Іңкәр
АБЫЛҚАСЫМ,
журналистика
факультетінің
1-курс студенті

ҰЛЫЛАРДЫҢ ҚОЛТАҢБАСЫ МЕН ІЗІ ҚАЛҒАН - «ЖУРНАЛИСТ»!

Баспасөз және электронды БАҚ
кафедрасының доценті, филология
ғылымдарының кандидаты
Римма Серікәліқызы
ЖАҚСЫЛЫҚБАЕВА

Кезінде журналистика факультетінің мерзімді баспасөз кафедрасы студенттерінің «Журналист» оқу-тәжірибелік газеті қазақ және орыс тілдерінде ұдайы шығып тұрды. Кафедра оқытушыларының жетекшілігімен студенттер де газеттің шығуына белсенді түрде атсалысып отыратын. Сол жылдары журналистика факультетінің мерзімді баспасөз кафедрасында профессор Темірбек Қожакеев бастаған бірнеше білікті оқытушылар құрамы болды. Атап айтсақ, Дәмегүл Баялиева, Роза Алтынбекова, Нәрбін Кенжеғұлова, Көкен Қамзин, Төрегелді Бекниязов, Айтқазы Байдаулетов, Әйткен Есдәулетов, т.б., тәжірибелі журналистерден Сапар Байжанов, Камал Смайылов, Үмбетбай Уайдин, Шәрібек Есмұрзаев, Жанболат Аупбаевтар дәріс оқыды. Бұл оқытушылар кафедра студенттеріне терең білім берумен қатар, сауатты жазуға да шыңдайтын шеберлік мектебі бола білді. Осындай шеберлік мектептен өзімнің де қанаттанып шыққанымды мақтан тұтамын.

Мерзімді баспасөз кафедрасында профессор Бауыржан Әміржанұлы Жақып, доцент Төрегелді Бекниязов, профессор Шарбан Ысқақызы Нұрғожиналар меңгеруші болған тұста да Ермахан Шайхы, Гүлнар Өзбекова, Светлана Николаевна Велитченко, Бекжан Әшірбаев т.с.с сынды білікті де жас оқытушылар студенттердің «Журналист» оқу-тәжірибелік газетін шығаруға белсенді атсалысты. Кейінгі жылдары үш кафедра бірігіп, Баспасөз және электронды БАҚ кафедрасы болып өзгергелі уақытша тоқтап қалған оқу-тәжірибелік газетін бүгінде кафедра меңгерушісі Гүлмира Серікбайқызы Сұлтанбаева қайта шығару керектігін айтқан еді. «Игіліктің ерте-кеші жоқ», -демекші, өздеріңізге қайтадан жол тартып отырған сол «Журналистің» қадамына сәттілік тілей отырып, алдағы уақытта тізгінін үзбейді деген сенім білдіреміз.

МЕН ӨЗ ЕЛІМНІҢ ГҮЛДЕНУІ ҮШІН НЕ ІСТЕЙ АЛАМЫН?

Күздің сарала жапырақтары бұтағынан қимастықпен үзіліп түскен сәттерде ақын жаны оны кинала сезді...

Әкім қолын артына ұстай жапырақтарды сытырлата, қайқая басып күз көрінісін тамашалай жүріп кете барады...

Аспаннан тыраулаған тырнаның үні естілді, ақын аспанға телміре ойға шомды. Тізбектелген тырналардың ең соңғы қараты көз ұшынан ғайып болған кезде ақын өз ғұмырының алтын күзінің бір парағы жабылып, құстар тізбегімен бірге келмесе кеткенін сезіп жүрегі сыздай қойын дәптері мен қаламын қолына алған еді...

Әкім тізбектеліп ұшып бара жатқан қоңыр қаздар тізбегін көре сала мылтықты қолына ала жүргірді...

Әбілда Тәжібаев былай деп жырлады:

– Құс аулауға шығамысың?
– Шығамын.
– Атқаныңды жығамысың?
– Жығамын.
– Мә, мылтығым, атамсың?
– Атамын.
– Мен дем алып жатамын.
– Құсың қайда, қарағым - ау?
– Атпадым.
– Таппадың ба тоғайдан құс?
– Таппадым.
– Көп еді ғой көлде құс...
– Көп екен.
– Неге атпадың?
– Түк дәлелім жоқ екен.

– Атуға сен қимадың ба?

– Қимадым.

– Туған жердің құстарын да сыйладым».

Дәл осыны оқыған сәтте жүрегім елең еткені рас. Туған жер құсының өзін қастерлеген ақын жаны мен өскен жерінің ағашының тамыра балта шапқан жас өренді көз алдыма елестеттім. Салыстырдым. Нендей ой түйдім? Әбділдә ақынның көргені – көп, білгені – мын.

Мүмкін, туған жерді осынша сүю үшін адамға сана-сезім керек болар дедім. Қазірде ойын шетел жаулаған жаста қандай патриоттық сезім болсын дерсіз, бәлкім. Олай ойлауға да негіз бар. Өзіміз ғой кінәлі. Жауапкершілігіміз аз, жалқаулығымыз басым. Осындай артқа тартушылық барда қандай махаббатты айта аламыз Отанға деген? Ұяламыз. «Отанды сүю– иманнан», - дейді. Ал, имандылық – жүректе. Жүрегі таза, көңілі пәк адам ғана туған жеріне шын күйініп, қам жей алады. Кім өзін «патриот» емеспін дей алады? Бәрі шетінен мықты, бәрі шетінен Отан үшін уайымдайды. Сөзге келгенде мықты болғанымызбен, іс жүзінде қуанарлық жәйттар жоқтың қасы.

Республика көлемінде «Ауылдың гүлденуі – еліміздің гүлденуі» атты марафон-эстафета өтеді. Оған көптеген жастар атсалысады. Бәрі белсенді. Осыған қарап қуанып та қаламыз. Сол эстафетаға мен де атсалыстым. Біз секілді айналаны нұрландырған жас аз болмады. Ішінде естісі

бар, есері де бар. Естілері – патриот жастар, еш нәрсе талап етпейтін, жұмысына тиянақты азаматтар. Ессіздері – жалақы үшін жұмыс жасап, жасағандарын бұлдағандар. Осыдан бүгінгі жастардың белсенділік дәрежесін көруге болады. Бұл жерде айтпағымыз, туған жерің, елің үшін жасағаныңды бұлдау адамшылдыққа жатпайды. Құр сөзбен «сүйемін», «күйемін» сынды жасанды сөздерді атойлап ұрандағанша, нақты іс жүзінде дәлелдеген жөн. Мәселен, еліңнің атын жүрген жерінде шығарып жүруге болады. Түрлі халықаралық фестивальдарға қатысып, Қазақ елін танытуға теңізге қосылған тамшыдай болса да үлес қосқанның өзі неге татиды?

Нағыз махаббатта шекара болмайды. Ол тек екеудің сезімі ғана емес, Отанға деген ыстық ықылас. Өз елімізде сайраң қағып жүрген соң шығар, бізге қадірі білінбейтіні. Нағыз ыстық ықыласты мен өзіммен қатар оқитын Қытайдан келген жігіттен көрдім. Сөзге ағылып тұр, бізден артық білемесе, кем емес. Көзінде сағыныш араласқан мұң. Не үшін мұңаяды? Әрине, қолда бар алтынды бағалай алмай жүргендігіміз үшін мұңаяды. Онысы жөн-ақ.

Бәлкім, шетел асып, сандалып көрмеген бізге Отан онша құнды емес болар?! Ал, оларға «ел» атауы алтын әріппен теріледі. Оралмандар арасында да табылар көзбояушылар, бірақ, басым көпшілігі – керемет патриоттар. Жалындаған сөзі мен

ұшқыр көзқарасы қарағанды қаймықтырады. Олар еліміздің гүлденуіне зор үлес қосып келеді. Бізге де дәрежемізді көтеруге көп мүмкіндік бар. Бұл жерде де мәселе Отанға деген сезімге кетіп тіреледі. Мейлі атағын шығармасын да, жүрегіңмен бірге болғаның да қанибет. Сол себепті, көк түмен суретке түсіп, әлеуметтік желіге жарияласам, патриот болып шығамын деген ойдан арылған дұрыс. Бұл да – шолақ белсенділік. Қашан да сөзден гөрі іске көп мән береді. Сонша көркем шығарма жазғанның бәрі елдің қамын жейді дегенді білдірмесі хақ.

Біз біргеміз! Және сол бірлікті ұстап тұрғанымыз да елге деген махаббатымыздың ұшқынының әсерінен. Әйтпесе, шашыраңқы ұлт болып кетер едік. Аллаға мың да шүкір, жағдайымыз жаман емес. Бізге керекі – бос сөзді қойып, іске көшу. Жалынды жастар барда, ақылшы үлкен барда мемлекет алдыға қарай дамиды. Өз өмірімізді қаншалық қымбат санасақ, еліміздің құны одан қымбат болмаса, төмендемеуі тиіс. Себебі, бала кезден санамызға жатталған мақалдағыдай: «Отан үшін отқа түс, күймейсің!» Тілімді білемін, елімді сүйемін, тарихымды ардақтаймын. Тура жолдан таймай, еліме адал еңбек етуді жазсын. Мен де, сіз де атсалысыңыз. Жұмыла көтерген жүк – жеңіл.

Жадыра АҚАЙЫР,
журналистика факультетінің
1-курс студенті

«Қазақ әдебиеті» газеті - асылдардың сынығы

1975 жылы шыққан «Қазақ Совет энциклопедиясының» 6-томының 230-бетінде: «Қазақ әдебиеті» - апталық әдеби газет, Қазақстан Жазушылар одағының органы. 1934 жылдың қаңтар айында құрылған. 1940-54 жылдары газеттің шығуы тоқтап қалып, 1955 жылдың қаңтарынан қайта шыға бастады. «Қазақ әдебиеті» өнер сүйгіш оқырман қауымның рухани жан дүниесін байытып, эстетикалық талғамын тәрбиелеуде елеулі роль атқарады...», -деп анықтама берілген.

Газет турасында тереңірек білу үшін Қазақстан Ұлттық кітапханасының мұрағатынан 1956 жылдан шыққан сандарын қарап шықтық. 1956 жылы Сырбай Мәуленов бас редактор болған екен. Газет атауының жанына «Барлық елдердің пролетарлары, бірігіңдер!» деген ұрансөз жазылыпты. Бүгінде Қазақстан Республикасының әдебиет, мәдениет және өнер газеті десек, кеңес дәуірінде Қазақ Совет Жазушылары Одағы басқармасының газеті деп көрсетілген екен. Бағасы 40 тиын болған екен.

1956 жылдың алғашқы (№2,3,4) сандарында «Жаңа жыл ойлары» атты айдар тұрақты түрде беріліп отырған. Бұл айдарда белгілі қоғам қайраткерлері өткен жылдағы еңбектерін, келер жылы қандай іс атқармақшы екендігі жөнінде ой бөліседі. Мысалы, Мұхтар Әуезов: «Өткен жыл мен үшін табысты болды. «Абай жолы» романының соңғы редакциясын жасап бітірдім. 2-шіден біздің заманның бүгінгі өміріне- тың тақырыбына бардым. Келер жылы қазақ халқы тарихының советтік кезеңі жайында бірнеше романдар жазбақшымын», -деген бір-екі ауыз сөзі келтірілген.

Сонымен бірге, тұрақты «Редакцияға хат» айдарында халықтың ұсынысы, тілегі, пікірі, арыс-шағымдары жарияланады. «Қазақ әдебиетінің» дабылынан кейін» айдарында газеттің алдыңғы сандарында шыққан мақалалардың дұрыс-бұрыс, қате тұстары пікірлер арқылы беріліп отырған. Байқағаным, сол жылдары Совет кезеңі, партия құрамында болғандығымыздан сол туралы көптеген мақалалар жазылған. Сондай-ақ, дүл-дүл акын, жас акын өлең-жырлары әр бетте шашырап берілген.

Газеттің әрбір санында журналдарда, мысалы: «Советский Казахстан» журналының 8 нөмірі» деген секілді айдарлар көрсетіліп, қандай мақалалар жарық көрді, жетістіктері, жаңалықтары туралы қысқаша хабарлама беріліпті. Біраз фельетондар жариялан екен. 1959-1961 жылдары Зейнолла Қабдолов редакторлық етсе, 1970 жылы Нығмет Ғабдуллин басшылық тізгінін ұстағанда Қазақстан Жазушылар одағы басқармасының органы деп көрсетілген. Тұрақты айдарлары: «Толғандырар тақырып» мұнда қоғам қайраткерлерінің мұң-зары, бүгінгі күннің мәселелері айтылады. «Әдебиетіміздің өзекті тақырыбы» - өмірден озған акын, жазушылардың шығармашылығы туралы естеліктер. Осы жылдың №3(989) санынан бастап редакторлық қызметті Әнуар Әлімжанов атқарады.

1955 жылы 14 қаңтарында Мұхтар Әуезов: «Өмір шындығы мен көркем шындық арасын септейтін аса бағалы очерк жанры газетімізден көп орын алса екен. Фельетон үлгісі дамыса. Жалпы, сықақ, көңіл ашар күлкі түрі де газет үшін, біздің әдебиеттің ескілік қалдығы сияқты әралуан міндермен алысу әрекеті үшін де аса қымбат», -деп жазса, Сәбит Мұқанов: «Сүйікті газетіміз алғашқы жылдары тиражы бір мыңның аржақ-бержағында жүретін, кейін 1969 жылдары 50 мыңға жетті», -дейді.

1979 жылы газет редакторы Сайын Мұратбеков, 1994 жылы Ахат Жақсыбаев, 2003 жылдары Ұлықбек Есдәулет редакторлық еткен. Қазіргі күні Жұмабай Шаштайұлы редакторлық тізгінін ұстағалы газетте өнер мен мәдениетке қатысты «Театр», «Өнер», «Колөнер», «Руханият», «Тірілермен тірімін», «Рух бостандығы» және тағы басқа көптеген айдарлар бар.

Назерке СӘНДІБЕК,
журналистика факультетінің
2-курс студенті

«Көңілдің сыры» Махаббат – мәңгі жыр

Махаббатсыз дүние бос,
Хайуанға оны қосыңдар!

Абай

Дүниеде өзгелерден бағалырақ үш нәрсе бар. Ол – махаббат, сенім, достық. Махаббат. Осы бір ауыз сөз адам өмірінің ажырамас бір бөлшегі іспетті. Бұл дүниенің шыр етіп шарана болып есігін ашқаннан бастап ана махаббатына бөленеміз. Ана махаббаты сәби үшін ең елестейтін анық. Көпшілігімізге аға-апаларымыз: «Бесіктен бөлің шықпай жатып, саған махаббаттың не керегі бар!» - деп айтатыны жасырын емес. Жоқ, махаббат тек сезім ғана емес, махаббат – құндылық. Әр өскелең ұрпақтың санасында Отанға, туған жеріне, ата-анасына, мамандығына деген шексіз махаббаты болуы керек. «Жас көңіл тың жер тәрізді, не ексең сол шығады әрі мол шығады», - деген екен сырбаз жазушы Ғабиден Мұстафин. Иә, жастарға жол сілтеу, оң бағытқа түсіру – аға буынның құзіретіндегі дүние.

Қазақ әдебиетінде өзіндік өрнегі бар, шоктығы биік майталман ақындардың махаббатты жырға қоспағаны кем де кем. Қазақ поэзиясының бастауында тұратын һәкім Абай шығармашылығында сұлу кыздың бейнесін:

Білектей арқасында өрген бұрым,
Шолпысы сыдыр қағып жүрсе ақырын.
Кәмшат бөрік, ақ тамақ, қара қасты,
Сұлу қыздың көріп не ең мұндай түрін? - деп нанымды етіп сипаттайды.

Қазақ поэзиясының ірі өкілдерінің бірі лирик акын Мағжан Жұмабаев шығармашылығының негізгі арқауы махаббатпен үндесіп жатыр. «Жандым, күйім сені ойлап дамыл көрмей, Еш жанға сенен басқа көңіл бөлмей. Сен – бір жақ, жалған – бір жақ, қатар қойып, Сені іздедім жалғаннан қолым сермин», - деп ғашығын жырға қосса, кара өлеңнің құлагері, ақиық акын Мұқағали Мақатаев:

«О, махаббат!
Сен әлі тірі ме едің,
Тірі ме едің, менде онда тірілемін.
Ақ періште алдыңа жүгінемін,
Қолдай көр ғашықтардың пірі мені!» - деп

тіл қатса, енді бірде жан досы Шәмілге жазған хаттарында: «Махаббат бүгін және қарамады, Қарамады, жанымды жсаралады. Шәміл-ау білесің бе шын махаббат, Осылай қарамаудан жсаралады...» деп мұның шағады. Акын жүректі осынша әуре сарсаңға салған махаббат құдіреттілігін түйсінбеу мүмкін емес. Иә, махаббат – ұлы сезім.

Қазақ поэзиясының тағы бір көрнекті өкілдерінің бірі, халқының кәдірлі ұлы Қадыр Мырзалиев:

Тағдыр саған жолықтырып, саған ғашық болғалы

Таныс пенен бейтанысты – бәрін туыс көремін.

Бір қолымда ғашық жүрек, бір қолымда гүл тұрып,

Бұл өмірге қараймын мен мойынымды мың бұрып.

Жұрттың бәрі мына менше сүймейтұғын сияқты,

Менше сүйсе, бүкіл дүние кетер еді құлтырып!», - деп жырлайды. Қанша тәкаппар пенде де махаббаттың алдында дәрменсіз көрінеді.

Біз аға буын өкілдерінің поэзиясына зер салдық. Ал қазіргі поэзияның жарқын өкілдерінің бірі, замандастарынан көш ілгері жүрген жас акын Қалқаман Сарин шығармашылығына көз жүгіртсек:

Қош! дедің неге? Қолыңды неге бұлғадың?
Күндердің санап келемін үмітпен бәрін.
Мен деп мынау мөп- мөлдір мұңлық сезімнің,
Сен едің, жаным, иесі сен едің жаным!

Қалқаманның жырларынан мөлдір мұң, тұңғых сезімді көруге болады. Махаббат –мәңгі жыр. Адамзаттың өткеніне көз жүгіртсек, оның өнері мен өмірінде махаббат пен ғашықтықтан асқан тақырып болмапты. Махаббатты көне заманда өздерінің ұғұмына, дініне, дәуіріне сәйкес әртүрлі түсінген тәрізді. Бірақ, бәрі келіп бір арнаға тоғысады. Ол – жүректің әмірі. «Махаббат өмірдің керемет көркі» деп жазды Луначарский. Ол табиғатты гүлдендіріп, неше түрлі бояулармен құбылтады, ғажайып би билетеді. Әр адам өз өмірінің суретшісі. Өмірін мәнді де баянды етіп өткізу үшін көп еңбектенуі керек. Махаббатпен өмір мәнді таңғажайып болып көрінеді.

Сөз соңын:

«Ғашық болу келсе кімнің қолынан,

Әлем соған сенеді,

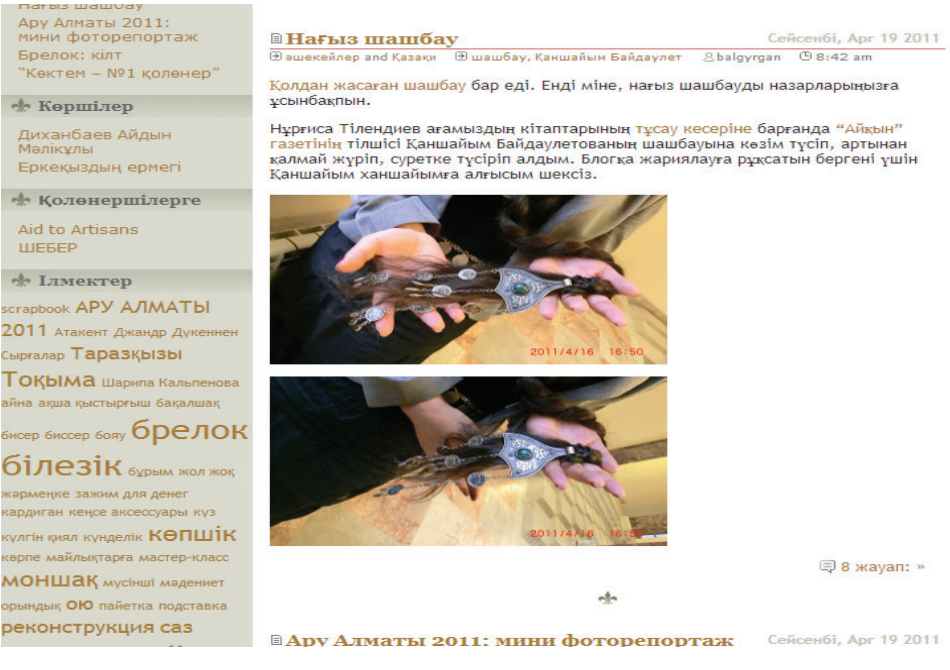
Құлай сую ерлікпен тең себебі», - деп сүюді бақыт деп санаған, махаббаты өзгеден биік қойған акын Мұхтар Шахановтың өлең жолдарымен аяқтағанды жөн көрдік.

Берікбол ТӨЛЕГЕН,
журналистика факультетінің
1-курс студенті

Қаншайымның асуы

Өнер мен мәдениет төңірегінде қалам тербеп жүрген жас журналистерді зерттеу барысында, бірден көзіме іліккен журналистің бірі – «Айқын»

ойлары мен ұтымды мақалалары дәлел. Байқағаным, «Айқын» газетінің әрбір санында Қаншайым Бакдәулеттің осы өнер мен мәдениетке қатысты әр

газетінде «Руханият» бөлімінің редакторы Қаншайым Бакдәулет болды. Қаншайым Бакдәулет – өнер мен мәдениетке көп көңіл бөліп жүрген жас журналистердің бірі. Оған ұшқыр

түрлі мақалалары жарық көріп тұрады екен. Ерекшелігі, өнер мен мәдениет жайлы тек газет бетінде ғана жазбайды, сонымен қатар өзінің жеке блок парақшасында фоторепортаж түрінде

де кеңінен тоқталып өтеді. Өмірде де ұлттық құндылығымызға бей-жай қарамайтындығы айқын білінеді. Оған дәлел төмендегідей:

2012 жылы 29 маусымда «Айқын» газетінде «Қазақтың жүз күйі нотаға түсті» мақалада, ұлттық құндылығымыздың биік дәрежеге жеткені тұрғысында жазылса, осы басылымның 2012 жылы №45 санында Қаншайым Бакдәулеттің «Менің аңсарым XIX ғасырға ауады да тұрады» атты сұхбатында: «Әділетсіздікке төзбеу, күшті мен жуанды халыққа жығып беру, елдің аяулы адамын дәріптеу, сұлулықты ардақтау, ең бастысы, бойындағы жарқын өнерін қарапайым жұртқа паш ету – сал-серілердің өнерпаздық ұстанымы, серті еді. Сол сал-серілер заманы қазақтың басынан әлдеқашан өтіп кетті ме?»- деген сауалына Ерлан Төлеутай былай деп жауап береді: «Атақты Құлтума деген серінің: «Алысып би-болыспен күнім өтті, Болған соң, өзім сері көнбедім де» деген өлеңі бар. Өйткені ол заманда серінің сөзін сөйлейтін, оған ара түсетін халқы болды. Сері мен халық ол заманда бір-біріне сүйенді. Бұл ғасырлар бойы қалыптасқан үлкен елдіктің бір нышаны еді. Атақты «Біржан сал» фильмінде Поштабайдан таяқ жеп, құсаланып қорланған Біржан салдың «Қазақ қартайды» деп налитын сөзі бар. Киноның осы жерінде көзіме жас келді. Маған қазақ қартаймақ

түгілі, алжыған сияқты көрінеді осы күні. Қазақты қазір кім көрінген, оның ішінде өз баласы қорлайды, оның тілін менсінбей, өнерін мазактайды. Осының бәрін қазақ сезбейді, сезсе де қайрат көрсете алт-майтын пеш түбіндегі алжытқан қария сынды боп қалды. Сондықтан жалғыздыққа қашпағанда, қайда қашасың? Айналадағы болып жатқан сұмдықтарға қарап, көзіңнің жасын жұтып, іштен тынғаннан басқа дәрмен жоқ... Сексенінші жылдары халық домбыра десе, ішкен асын жерге қоюшы еді. Қазір ешкім тыңдамайды, жатсынып қалды. Өйткені мемлекеттің қамқорлығымен домбырамен ән айтатындардың бірде-бірінің дис-кісі шыққан емес...», - дейді.

Қ.Бакдәулеттің мақалаларындағы басты үш артықшылықты атап өтсек, олар: 1. нақты дәлел, дерек көздеріне сүйене отырып, оқиға орнын дәл, анық жазатындығы; 2. мақалалары арқылы қоғамдық пікір тудыра алатындығы; 3. қай жанрда болмасын көсіле отырып жазу шеберлілігінің басымдылығы дер едік. Қ. Бакдәулет «Айқында» тұрақты түрде «Қазақстан» ұлттық арнасындағы «Телқоңыр» бағдарламасының жазбаша нұсқасын дайындап, жариялап отырады.

Маржан СӘБЕТ,
журналистика факультетінің
2-курс студенті

Мәулен
ӘНЕРБАЕВ,
журналистика
факультетінің
3-курс студенті

ЖҮРЕГІМ САБЫР ЕТШІ...

Ұнатып жүріп, сүйіп қалдым ба?
Үндемей қалдың тұйықталдыңда.
Мендегі сезім сарғайған күздей,
Әлі сөнбеген күйік бар мұнда.

Сезбейді деп, ем сезіп қалдың ба?
Кері шегіндім кезіп бардымда,
Аттанып кеттің бақшаға басқа,
Сүймейтініңді, тез ұқтырдыңда.

Амал жоқ басқа бақыт тілеуден,
Көтере алмай уақытты кеудем.
Арманым асқақ аласұрғанмен,
Іздеймін сені басқа біреуден.

Күтемін күтқарар бір жанды

Қосылмас жандармыз біздеген,
Сабылып бақытын іздеген.
Шын сүйген ғашықтар қанишама?
Көр соқыр үмітін үзбеген.

Біздеген бақытты жандармыз,
Сарғайып күтсе де алдан күз.
Алыстан қол бұлғап барасын,
Бақшама қонбаған арман қыз.

Шынайы жырладым сырымды,
Түсінер жан барма мұңымды.
Мені де біреу кеп құтқарар,
Әдемі қыз көп қой бұрымды.

Қылықтыма

Жалынды жанарыңа,
Сыйғызып сый талабын.
Сызылып сыңғырлайды,
Үні де гитарамның.

Елеңдеп елесіңе,
Қарайлап қор боламын.
Екеуміз бірге жүрген,
Қимаймын жол торабын.

Сүйікімді сұлу бейнең,
Сәт сайын мазалайды.
Жақындап келгеніммен,
Алысқып жазалайды.

Өткенге өкпе артпай,
Білінді нақ тілегім.
Өзімді қоя тұрып,
Өзіңе бақ тіледім.

Орынбасар
БАҚЫТБЕКОВ,
журналистика
факультетінің
3-курс студенті

Тас қала...

Қапаста қалдым..тас қала..күмән!
Ей өмір қалмай басқа мағынаң!
Жымысқы салты салтанат құрған.
Тірліктен көзді жасқана бұрам
Жанарды талай жасқа малығам..

Алдау да арбау арамза тірлік,
Қыла алмай келед маған тәңірлік.
Безбүйрек бауыр бүйірден соқса,
Құдіретті әмір саған табындық.

Сұлулық сырын сұқтана жерлеп,
Қайғыға шығар нық табан өрлеп.
Дос душар болса дүбара күйге,
Қашамыз содан құтқара гөр деп.

Жүрекке жайсыз жара бөккесін!
Жылпостың жүрміз жалап өкшесін
Басқаға қорлық қыламыз біздер
Тасқала соны талап еткесін..
Мейірім жүзін талақ еткесін!

Көз алдымызда көсілді дәуір
Көз жасым қылып төсімді жауыр..
Тасқала тәртіп,тасбауыр болсам..
Кешіріші АЛЛАМ,кешіріші бауыр..

Үміт

Толғаныс..
Түн..
Жаңбырдың тамшылары,
Іштегі толғанысқа қарсы бәрі.
Мендегі қайғы менен қуанышқа,
Білмеймін қандай ғана жан шыдары.

Жарар осы..
Уайым,азап,қайғыда!
Мұңнан артық жолықпады-ау бай
мұра!
Сүйген сылқым сырт айналып кетсе
де,
Сую деген құдіреттен айныма!

Күмән,күдік толтырғанда көзге
шел,
Жүрегіңе жайсыз тиер сөзде есер!
Қапаланба,өмір дейтін қыратта,
Әлі талай қызғалдақтар кездесер

Қара бұлтпен,қайғы мұңым
қосылып,
Жанарымды көз жасының досы ғып,
Мен өлімге бас тіккенде сан мәрте!
Мені өмірге қуып шыққан осы үміт!!

Гүлмира
ЛІТМҰҚАШ,
журналистика
факультетінің
3-курс студенті

Ақиқат

Тұрсамдағы бір тілсімді сезіне,
Қарсы тұрам жүрегімнің сөзіне,
Қарамайым деп ғашық көзбен көзіңе,
Махаббатпен қарайтыным – ақиқат.

Жүргендеймін өз-өзімнен кек алып,
Жүргендеймін жасандылықпен дем алып.
Енді сені сағынбаймын деп алып,
Көргім келіп жататыным – ақиқат.

Бір масыл дерт кетпей-ақ жүр денемнен,
Тапшы амалын, оны қалай жеңем мен,
Сен туралы естігім келмейт дегенмен,
Көрінгеннен сұрайтыным – ақиқат.

Көз жүгіртіп айналама шет тұрып,
Сен жүретін маңай осы деп тұрып,
Көргім келмейт, көргім келмейт деп тұрып,
Көп ішінен сені іздейтінім – ақиқат.

Ішіме үңіл, тағдырыммен егестім,
Сыртыма қарап шын айтыпты демессің,
Дегеніммен саған ғашық емеспін,
Қызғаныштан өлетінім – ақиқат.

Мақсатың не? Жүрегімді жару ма?
Мені осылай азаптап бір қалу ма?
Ұқсаймын деп қиялыңдағы аруға,
Өз-өзімді өзгерткенім – ақиқат.

Албырттықтың дегеніне жүгініп,
Махаббаттың шырмауына жығылып,
Лекцияда апайлардан тығылып,
Сен туралы өлең жазатыным – ақиқат.

Есімің сенің

Сырыңды ақтар, ақтарма,
Жүрегім менің бір сенде.
Атыңды жаздым ақ қарға,
Еріп кететінін білсем де.

Жолдар ем саған хатымды,
Сезімді сақтар бастапқы.
Қайыңға жазғам атыңды,
Оны да шауып тастапты.

Сырыңды кімдер аша алған,
Күндер мен түндер оздырып.
Атыңды тасқа қашалған,
Жауын шайыпты тоздырып.

Барлығы, бәрі жойылған.
Откен күндерді білдіңбе?
Сенің атың ойылған,
Партада сынып бұл күнде...

Кезекші қыздар бастайтын,
Ерігіп және есіріп.
Тақтадан ылғый тастайтын,
Атыңды сенің өшіріп.

Өмірдің тәтті сәттерін,
Есіне кімдер алыпты.
Есімің толы дәптерім,
Жыртылып бүгін қалыпты.

Аспанның жаза алмай бетіне,
Сезімді қойған тұндырып.
Тақтайдын сосын шетіне,
Айнекпен жаздым күйдіріп.

Сүйрейді мені көштей бір,
Өткен күн ашып есігін.
Тек қана жалғыз өшіпей тур,
Жүректе қалған есімің!!

Нұрболат
ДОСЖАН,
журналистика
факультетінің
2-курс студенті

Сіз осы мені сағынбайсыз

Толғана қарап-
(Таңымда,ай-сызба!...)
Шалына берді-ау жаным жайсызға,
Мен неге сізді сағына берем,
Сіз осы мені сағынбайсыз ба?!...

Жауапсыз ойлар..
Жаралады-ай, мұң..
Өзімді-өзім қалай алдаймын.
Сіз маған үнсіз,қарасаңыз да,
Мен сізге мүлдем қарай алмаймын.

Жанымды ессіз жылатардайсыз,
Жылатып алып,жұбатардайсыз.
Мен сізді қатты жақсы көремін,
Сіз, мені білем ұната алмайсыз.

Амал не?..
Іште- (түздей өлеңім),
Мен оның атын «сіз» дей беремін.
Жаныңыз тапса да іздей керегін,
Үмітімді үзбеймін іздей беремін...

Жатар деп-бір күн жаным қай құзда,
Шалына берді-ау жаным жайсызға,
Мен неге сізді сағына берем,
Сіз осы мені сағынбайсыз ба?!...м

Сол арудың күлкісі жанарымда

Мені ессіз елітіп қала мұнда,
Сан шомылып малынды-ау сана
мұңға..
Күніреңген көңілді қайтем налып
Сол арудың күлкісі жанарымда...

Жырлап іштей қайтейін
жасқанамын,
Реңінен қорқамын тас қаланың..
Жүрегімді жылатсың сол бір ару,
Жылатпасын бір-ақта басқаларын.

Уын тағы ішейін сағыныштың,
Ойран етсең ,ойран ет сағыныш
мұң..
Көкірегімді-ақ сыйлайын сол аруға ,
Құрбаны-ақ болайын жарылыстың.

Ішкі ойларын мұң налып сәл
тыңбаған,
Қарай берсін сол ару салқын маған..
Айыптауға тиісті кінәлімін,
Кешіріші деп айтуға талпынбаған.

Тамшы үмітті қалдырып
жырасында,
Қайтейің ,қайран көңіл шыда
сыңға..
Менсіз-ақ тартысқан асау қала,
Мен үшін жасың төгіп жыласын
ба.

Таразысын теңгермей қалыпты
ойдың..
Қу өмірдің заңынан налып,тойдым.
Көз жасыма қалды деп ойлағанмен,
Көз жасына мен оның қалып
қойдым...

Соңғы сөзді айтқым келмейді

Қыстың қақаған суығында бір елі мұз қатпайтын, ми қайнаған шілінгір шілде мен сарша тамыздың қапырық ыстығында да тартылмайтын Қарасу бар болатын. Әйгілі Боранкүл жайлауынан бастау алатын Шақпы өзеніне келіп құйылып, одан Іленің арнасымен толқып, соңғы тынысын Балқаш көлінен бірақ алатын. Бұл Қарасу күніне қаншама жанға сусын болып, таңдайының қаңсығын басқаны маған беймәлім. Ауыл қариялары:«Шіркін, қасиетіңнен айналайын қара су. Сыртта жүрсек су ішкендей болмаймыз. Бір қасық суыңды ғұмыр бойы армандап өткен жандар қаншама. Тартылма да тоқтама. Аға бер, аға бар...», - деп ақ сакалын тарамыс саусақтарымен салалап қойып, қара суын хауып ұрттап, қауқарын жинайтын.

Ал біздің үй осы Қарасуға етене, өте жакын болатын-ды. Буалдыр мұнарға бүркеніп, қара кидың түтіні ақшулан бұлттың қойнына сіңіп жататын ауылды еске алып, белгісіз сезімдер жетегінде, белгісіз ойларға берілетінмін. Табылмас асылдың сынығындай болып көрінетін, құстардың қанатына байланып жеткендей, ауылдан келген хаттарды қайта-қайта оқып көзайым болып, көңілденуші едім. Үкілі үміттер де, қиялмас сезімдер де хат жанарынан домалап, кеудеме сыңып жататын. Мен тағы да хат оқып отырмын. Бұл ауыл қызынан келген хат еді.

Аға!

Мен сізбен тек қиял әлемімде ғана кездесемін. Сонда сіз арғымақ атыңыздың ақ көбігін ағызып, сайын дала төсінде сағымдай сырғып, белден асып кете барасыз. Ал бірде сонау шың басында, қанша қарасам да көзім жетпес асқар тауларда тояттап отырған хас қыран бейнесінде отырасыз да мен қолымды созғанда, қомдана ұшып құз басынан шырқау көкке бірақ көтерілесіз... мен сізді таңғы арай құшағында, түс пен елес арасында құшырлана құшағыма қысамын. Сол кезде сізге кеудемнің бар дүрсілін сездіргім, сырымды шертіп, мұндасқым келеді. Тіпті кейде, сізбен бірге болып жайнаған жаз құшағында, көгілдір көктем қойнауында Абайға өлең оқытып, елжіреп отырған Тоғжан сияқты, ал кейде ән тыңдаған Қорлан күнін кешемін. Ал бірде тәтті түс пен елестен айырылып, Ақжайықтың бойынан ақбоз атты Төлегенді күтіп, қарай-қарай көзі талып, көңілі қалған Жібек тағдырымен талықсып тоғысамын.

Аға!

Ақ шағылдар арасындағы ақ сағым көздің жауын алып, бірте-бірте ынталандырып, құмарландырып, өзіне баурап, мынау бүкіл әлемді ұмыттырып, шым-шымдап өнбойыңа тарап, қаныңмен бірге буын арнада толқып, тулап келіп жүрек өзеніне құйылады екен. Сіз де сол сағымдар іспетті денеме енген сияқтысыз, кеудем бұрқ-сарқ қайнайды. Кейде менің биікке шығып алып айғайлағым келеді. Бейшара тағдырға пәлсәпәмді айтып, қызыл кеңірдек керіліп біткенше айғайлап, байбалам саламын. Қайда? Неге? Кімге? керегі барын білмеймін. Бәлкім, айғайсыз өмір тұл жататындықтан тұлдыр тірлікке тіл бітіргім келген шығар? Бірақ, ол айғай кім үшін, не үшін екенін түсіне

алмай сарсаңмын. Қара тастанда қатал күндерім түксиген қабағын ашпастан бәрін нарау, үнсіз қабылдайды. Содан жаңғырық болған даусымнан жаңылыс басқанымды сезінемін. Үрейлі дыбыстан өзім қорқамын. Мүмкін, бұл да тағдырымнан маған бұйырған несібе шығар?. Мүмкін, жалынсыз жан даусым сізге жетер ме деген үмітім болар. Кейде менің құлағыма алыстан талықсып, талып бір үн жетеді. Оны сіздің тау басындағы айғайыңыздың сарыны ма деп де ойлаймын. Қалайда, мынау мылқау әлемге тіл бітірейікші. Кел, аға, біз бірлікте қосылып айғайлайық!.

Аға!

Арман жетегінде мен де ауыл құшағынан алыстағалы сартап сағыныш сарынына көп түсіп жүрмін. Ақжарма ауыл адамдарын, ақпейіл өзіңізді сағындым. Кілегейдей кілкіген балшығын кешетін, қара суын хауып ұрттайтын ауылға деген сағыныштан сізге деген сағыныш туды ма, әлде сізге деген сағыныштан ауылға деген сағыныш туды ма білмеймін. Бұл жағы жұмбақ. Мүмкін, сағынышты аксиомаластыруға келмейтіндігенде шығар. Бетімді самал келіп сипаса да денемді белгісіз ағыс толқыны дірілдетеді. Денеме тиген әрбір жылы нәрсенің бәрін ауыл иісі, ауыл сәлемі деп сезінгендігімнен болар.

Өмір-алданыш. Ал біз көшпелі құмға айғайлаған азаншыл пенделер екенімізді, асыл тұлғаларымызды жер жастандырғанда ғана сезетін, сезіп барып бармағын қырш шайнайтын тесік қалталы тағдырдың тіленшісі екенімізге назаланмын. Осы күндері тек сізге деген аңсау, сағыныш, арман, тілек жүрегімді жиі-жиі тербетеді. Аға біздің ауыл биік еді ғой... Кең дала құшағына, ішіне сырын бүккен қара ормандарға, ақ толқын асау өзендерге тек қыран көзбен ғана қарау әдемі. Өйткені, сондай асқақ далаға асқан тақаппарлықпен қарау ғана жарасады. Қыран биікте ғой...

Аға!

Мен нені армандасам тағдыр соны сыйға тартты. Тағдырыма сол үшін де ризамын. Асқақ махаббат тіледім соны сыйлады. Асқан адамгершілік іздедім, оны таптым. Жапыраққа тұнар шықтай сұлулық армандадым, шөлімді қандырдым. Мен сізді қаншалықты түсінсем, өзімдісүйген жандарды да соншалықты түсіндім. Өзгені маған, мені сізге ынтызар еткен кереғар күндерге қайранмын. Бәлкім, жүрек талғамдары солайда. Оған не шара бар?!. Менің сіз туралы жазарым да, айтарым да әлі де көп секілді. Сондықтан, соңғы сөзді айтқым келмейді..

Қуанәлі АЛМАСБЕКҰЛЫ,
журналистика факультетінің
3-курс студенті

ТӨБЕДЕГІ ТҮЛІКТІҢ МОНОЛОГІ

Осы күні төрт аяқты жануарлардың екі аяқты адамзатқа деген айтары көп секілді, егер біз тек оларға адамдық сезіммен қарар болсақ. Өттең, біз адамзатқа сол сезімді түсінер түйсік берілмеген ғой...

* * *

Ойпырым-ай, бұлар біз секілді күшті болса бізге күн жоқ еді. Екі аяқты бұлардың болып шөп жемейтіні бізге қандай бақыт болды. Екі аяқты болса да, бармайтын жері, баспайтын тауы жоқ. Төрт аяқты болған біздерді осылар біледі. Бұлардың сәнді сарайлары анау көк тіреген. Тағы оларды місе тұтқан бірде-біреуі жоқ. Бұлар бір жерде біздей топтасып көп жүре алмайды. Біздей бірігіп жата алмайды. Біз бір қорада елуден, алпыстан, жүзден, мыңнан жатамыз. Бұлар секілді қырылып, соғысып, қызыл қанға батып жатпаймыз. Тіпті бір-бірімізге жау көзбен қарап та көрген емеспіз. Біздің балаларымыз бір-біріне адал әрі сондай мейірбан, тату ойнайды. Ойын үстінде соғыс, ұрыс-керіс болмайды. Екі аяқтылардың балалары ойынның бірінде ұрыс-соғыс шығып, тұқымының өн бойынан ауызға алынбаған жері қалмайды. Жерде жатқан жеті атасын да бір аунатып шығады.

Үлкендерінің қылығы – бұдан да сорақы. Бірін-бірі көре алмау, күндестік, бақталастық, қызғаншақтық деген дертке шалдыққан. Аты жаман аурудан жазылғандарын көрсек те, мына дерттен айыққандарын әлі күнге дейін көрмедік. Бәлкім, өмірі тартысып өтер бұл жалғаннан. Жер бетін қойып, көкке де көз тіге бастаған бұлар, алты қат аспан үшін қолқа кенірдектесіп, көз алартып, өзіне меншіктеуге жанталасуда. Сөзге келіспей ұрса қалса, бір-біріне есе бермейды. Алмағайып күн

болса сор бізге туады. «Еркек тоқты құрбандық»,- дегендей шетімізден пышаққа ілінеміз.

Біз үшін табиғат жауыздары Қасқыр, Қабылан, Қорқау қауіпті емес, қайта сендерсіңдер. Екі көздеріңнен жауыздық ұшқындап тұрады. Екі беттеріңнен сайқалдықтың ызғары есіп тұрады. Біз абайламай жаза бассaq, сені сүзіп яки жығып қойсақ болды, бізге жамандық ойлаумен көзімізді құртуға асығасындар.

Ей, екі аяқтылар, сендер бәрін білеміз, мықтымыз дейсіңдер. Мықтылықтарың қайсы? Жауыздық, арамдық, пайдакүнемдік пе? Сендер ақша, пайда десе ұйқы көрмеуге де пейілсіңдер. Тойдық, болдық деген түрлеріңнен білінбейді. «Қанағат қарын тойғызар»,- деген қағида Қырымға ұшып кеткендей.

Бізді қанша тойымсыз, ашкөз дегендеріңмен, түн баласы тыным аламыз. Сендердің тыным тапқан күндерің бар ма? Қуғандарың пайда. Біздің тағдырымыз сендердің өткір қанжар тілеген қолдарында қанымыздың төгілумен тынады.

Мал деген атымыз болмаса, біз де тіршілік иесіміз ғой. Біз қанша күшті болсақ та әлсізді басынбаймыз. Біріміздің желкемізге біріміз мінбейміз. Бірінді-бірің күндеп, жүріп жатқан, екі аяқтылар-ай!

Нұрлан МАНАШ
химия факультетінің
2 -курс студенті

ЖУРНАЛИСТИКА – жауапкершілікті талап ететін мамандық

Журналистика жан-жақтылықты талап ететін мамандық. Бұл саладағы қызметкерлер – шығармашылықты жанына серік еткендер, қаламының қарымы бар жандар. Әрбір журналистің мақала жазуда өзіндік стилі, жазу шеберлігі болады. Бұл салада тәжірибесі толысқан майталман журналистермен қатар, қаламы ұшталмаса да, өз саласына ерте сіңісіп, жазу мәнерін енді-енді қалыптастырып келе жатқан жас журналистеріміз де бар. Жас та болса, қоғамға бас бола білетін кей журналистердің өз ойын қоғамға жеткізе білуі де сан түрлі. Мақала жазуда журналистердің бір-бірінен басты айырмашылығы – қызығушылықтарында. Яғни, қай салаға деген қызығушылығы басымырақ, сол бағытта тақырыпты өрбіте білу қабілетінде.

Өркімнің тақырыпқа деген талғамы әрқалай. Мәселен, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дің журналистика факультетінің 2-курс студенті Файзолла Алпамыстың мақала жазудағы шеберлігі өте жоғары. Мектеп кезінен қолына қаламын алып, ерте бастан болашақ мамандығына қарай қамдана бастаған ол көбінесе діни тақырыпта ой қозғайды. Кейде өлең шумақтарымен, кейде жай қара сөздермен өз ойын қағазға түсіреді. Ақындық өнер әркімге беріле бермейтін қасиет, сондықтан бұл да болса өзіндік қалыптасқан стиль.

Газет-журналда қызмет ететін кей әріптестеріміздің мықтылығына шүбәміз жоқ, әрине. Алайда, журналистер, тілшілер үшін ең маңызды алаңдататын жайт – халықтың жазылған материалдарды ұғынуында. Осы жағдайды басты нысанға жеткізу тәсілі – сәл өзгешелеу. Мақалаларының көбісі сұхбат түрінде. Ал, мақала тақырыбын таңдауда талғамы өте жоғары. Тақырып – мақала жазуда басты рөл атқарады, мақаланың өзегі десек те болады. Мысалы, «Айқын» газетіндегі (№221) «Біреу ерте, біреу кеш бір құлайды...» тақырыптағы мақаласы күллі мазмұнын ашып-ақ тұр.

Әрине, білген адамға журналистика оңай сала емес. Қызығы мен қиындығы мол, зор жауапкершілікті қажеттететін кәсіп. Журналистің өз ойы, үні болып, бүкіл әлемді қаламына бағындыра білуі керек. Түрлі саладағы тұлғалармен сұхбаттасып, сөйлете білу де – өнер. Қазақтың біртуар ұлдарының бірі Міржақып Дулатұлы: «Қай ұлттың баспасөзі мықты болса, сол ұлттың өзі де мықты», - деген екен. Демек, халық баспасөзді биліктің төртінші тармағы деп тектен-текке айтып жүрген жоқ. Қалам ұстаған қауымның қызметіне, іскерлігіне мен жауапкершілігіне тікелей байланысты. Біз елдің жағдайын көбірек ойлауымыз керек. Оқырманға мақаланы нақты әрі түсінікті жеткізген журналист – нағыз журналист. Журналист үшін ең бастысы – осы.

Сардарбек НУРАТДИНОВ,
журналистика факультетінің
2 курс студенті

КӘСІБІҢ – АДАМ БОЛУЫҢНЫҢ КЕПІЛІ

Мамандықтың оңайы жоқ, білген сайын, зерттеген сайын қиындай түседі. Ғылым, шіркін, шексіз терең ғой. Адам екі нәрседен қателеспеуі керек: бірі – жар таңдауда, екіншісі – мамандық таңдауда. Өткені, екеуі де сенің өмірінде елеулі орын алады, өмір бойына сәттілігіңнің, қуанышыңның кепілі болады.

Өз басым мамандық таңдауды 11 сыныпқа дейін ойланбай, әлі «ерте» деп жүре беріппін. Қазір ойлап қарасам, алтын уақытымды өткізіп алыппын. Мамандық таңдауға бас қатырмасам да, әдебиетті сүйетінмін. Кез келген көркем туындыны оқығанда құдды бір әдеби әлемге еніп кеткендей боламын. Сол кезде оқығандарымды әжептәуір көп деп ойлаушы едім. Сөйтсем, ол тек бір бөлігі «Білетінім біреу, білмейтінім тоқсан тоғыз» болып шықты.

Дегенмен, журналист болуға бел буып, білім мен ғылымның қайнаған ордасы, тек ұстаздар ұжымы ғана емес, студенттер бір-бірін өмірге үйрететін қара шаңырақ әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-ға оқуға түстім. Бұл

киелі шаңыраққа оқуға түскеніме, дәл осы мамандықты таңдағанымға еш өкінбеймін. Өйткені, менің түсінгенім, журналист болу – дербес болу, биік болу.

Дана Абай айтқандай: «Өлсе өлер табиғат, адам өлмес». Бұл жолда талай адамды танысың, өзінді танысың, зерттейсін, айналаңа көз тастап, істің ақ пен қарасын ажырата бастайсың. Құлап бара жатып күлетін, өмірдің сенімен ойнайтын кездері болады. Осы орайда Әділ Ботпановтың:

«Мен сені сүйемін өмір,
Қосы бұрым ерке қыз болып,

Сыңғырлап күлгенің үшін» - дегені еріксіз еске оралады. Өмірден түңілесің, жылайсың, сонда да сүйесің. Айтқым келгені, өмірім қиын деме, тағдырыңды жазғырма! Өмірді сүй, өмірді сүр, кәсібіңе жауапкершілікпен қара! Себебі, кәсібің – адам болуыңның кепілі.

РЫСҚҰЛОВА Гүлім,
журналистика факультетінің
1-курс студенті

Біздің ертеңіміз – ел болашағы

Туғаннан жүрегі елім деп тулап, жаны жерім дейтін әрбір жас азамат «Елім менің болашағым үшін не істей алады?» деп емес, «Мен елімнің болашағы үшін не істей аламын?» деп ойлайды. Себебі, мемлекет, тұтас бір ел халықтан, ішкі қоғамнан құралса, қоғам дегеніңіз – сіз бен біз. Сондықтан, әрқайсымыз өз болашағымыздың іргесін ел болашағымен ұштастыра отырып қалауымыз керек. Себебі, біз ұлттан бөлініп кете алмаймыз. «Бөлінгенді бөрі жейді».

Қазіргі күні мен «Ел болашағы үшін осындай іс істедім!» деп айтарлықтай болмасам да, алдағы күні өз елімнің ертеңіне, жақын болашағына үлес қосарым ақиқат. Бүгінде

менің мақсатым – білімі мен тәжірибесі егіз, білікті де білгір маман атанудың сара жолындағы білім алу. Қазақтың бас ақыны Абай Құнанбайұлы: «Сен де бір кірпіш дүниеге кетігін тап та бар, қалан», - деп жазғандай, өмірден өз орнымды табу арқылы қоғамның «кетігіне» қалану – басты мұратым. Осы жолда маған көп көмегін беріп, арманға жету жолында шыңдап жатқан оқу орны – әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университеті.

Журналист болу деген арман менің санамда бала күнімде оянған. Ал сүйікті «газетім, ақыл-шым, сырласым» «Ұлан» республикалық балалар мен жасөспірімдер газеті ұйымдастырған «Ақын

Өтепберген Ақыпбекұлы атындағы Республикалық шығармашылық конкурстан» бас жүлде алып, газетімнің «Жас тілшісі» атанған сәттен бастап, жүрегімнің түкпіріндегі арманға деген талпыныс, алаулып жанып, сөнбес жалынға ұласты.

Кезінде Міржақып Дулатов айтпақшы: «Қай елдің баспасөзі мықты болса, сол елдің болашағы зор» екенін жүрегіммен түсінемін. Сол үшін де халқымның жоғын жоқтай алатын, әділдікті арына серік еткен журналист болып, адасып бара жатқан, еліктеушілікке салынып бара жатқан қоғам санасын туралыққа салып, қазақы менталитеттің қорғаны болғым келеді.

Менің ел болашағына қосар үлесімнің өзегі осы болмақ.

Міне осы мақсат, менің ел болашағына қосар үлесім мені арман қудырып, үлкен мегаполис БАҚ орталығы Алматыға, журналистиканың қара шаңырағы Қазақ Ұлттық университетіне алып келді. Қысқа сөзбен қайырсам:

Мақсат билеп, өзегімді, санамды,
Елге деген махаббатым үдер шын.
Осы болар өмірдегі санаулы
Болашаққа қосар менің үлесім!

Әсел САРҚЫТОВА,
журналистика факультетінің
1 курс студенті

Белгілі әнші Нұрлан ЕСПАНОВ: «Менің өмірімнің тең жартысы «студент» болып өтті десем қателеспеспін. Өйткені, Д.А. Қонаев атындағы көлік және құқық гуманитарлық университетін құқықтану мамандығы бойынша, «Тұран» университетінің экономика факультетін және музыка мектебін аяқтадым. Бірақ, мен жатақханада тұратын студенттердің қатарынан болмадым. Өмірім өнермен байланысты болғандықтан, кешқұрым мейрамханаларда өлең айтатынмын. Өмірдің қызығы мен киындығы қатар жүрді. Біраз дүниелерді көрдім. Қазіргі студенттерге барлығы оңай-ау деп ойлаймын, себебі, ойда еркіндік бар. Біздің уақытымызда барлығы бір нәрсеге тиесілі болатын, сәннің өзі бірдей еді.

Кенес уақытында, білесіздер, жатақхана сағат 10-нан кейін жабылатын. Өйткені, сондай темірдей қатал тәртіп болатын. Бүгінде түсіндіріп, жағдайынды айтып кіруге мүмкіндік бар. Студенттік қызықтар өте көп болды: жатақханаға таныс қыздарға барамыз, өрмелеп балконға шығып, терезеден кірген күндеріміз де болды. Менің ойымша, студенттердің өмірі, көрген қызығы – бір.

Бірде, жатақханадағы апайымыздың айқайлағаны бар. Бір жерден тегін түскен ғой, «селедка»

деген балықты алып келген жолдас баламыз. Ішіміздегі біреуі: «Тұрып қалған балық» демесі бар ма! «Аштан өлеміз бе? Алып кел, қуырып жейік»,- деді екіншісі. Негізі, бұл балықты қуырмайды ғой, біз оны майға салып қуырайық келіп. Бір жағы, уланып қаламыз ба, деп қорықтық. Қуырылған балықты жеп алдық. Құдайға шүкір өлген жоқпыз ғой. Алайда, ісі жатақханадан екі апта бойы кетпей тұрды. Сол балықтың жесірінен жолдас баламыз жатақханадан шығарылды.

Шыны керек, студент үшін ең қиыны – емтихан. Музыкалық мектепте оқып жүргенімізде «Мемлекеттік емтихан комиссиясынан» сынақ алуға бір кісі келді. Емтихан алатын болды. Арамызда бас домбырада ойнайтын жігітіміз сол жексенбі күні ауылынан келмей қалды. Қатыспаса ендігі жылға қалып кетеді. Ол кезде телефонның жоқ кезі. Мемлекеттік емтихан комиссиясына келген кісі: «Араларындағы жігіт қайда?», -демесі бар ма? Біз болсақ: «Оның ағасы қайтыс болып еді»,- деп қайғыра түсеміз. Енді барлығымыз да өнер адамы болғаннан кейін әртіспіз ғой. «Онда емтиханды ертенге қалдырайық, айтыңдар таңертеңгісін тоғыздан кешікпесін»,- деп маманның сол жағдайға түсіністікпен қарағаны болды.

Ал, дүйсенбі күні таңертең Құдай жарылқап оның өзі келе қалды. Біз досымызға ағасы жайлы айтқанымызды ескертуді есімізден шығарып алыпмыз. Барлығымыз аудиторияда тұрсақ, комиссия мүшесі кіре салғаннан досымызға көңіл айтып жатыр. Біз күлейік десек күле алмаймыз, ол да түсінбей тұр «қандай аға» деп. Сонымен не керек, арамыздағы ең нашар ойнайтыны сол еді. Бірақ, барлығымызға төрт, жаңағы жолдасымызға бес қойды. Шыққаннан кейін досымыздың: «Неге маған айтпадыңдар?»,- деп ренжігені бар.

Айта берсек, қызықтар көп. Бүгінгі студенттерге айтар кеңесім: «Бос өткізген уақыт – қылмыс». Өмір деген қызық қой, бір профессор көйлек тіксе, соған елу студент диссертация қорғайды. Бірақ, ол көйлек болып қала береді. Сонымен қатар, өмірде теория емес, практика өзгереді. Сендерге тілейтінім, тек сәттілік. Қанаттарың талмасын!

ҚазҰУ-дың оқытушысы Құдиярбек АҒЫБАЕВ: ҚазҰУ-дың журналистика факультетіне 1971 жылы түсіп, 1976 жылы бітірдім. Университеттің 2-3 курсында оқып жүргенімізде бізді үнемі Солтүстік Қазақстан облысына жазғы тәжірибеге алып баратын. СМУ дейді: комбайн айдайтынбыз, астық түсіруге қырманға жұмыс жасайтынбыз.

Сондай бір кезекті сапарда Торғай облысының Жаңақорған ауданына бардық. Белгілі қазақтың көрнекті ақыны деп айтамыз

Ғабиден Құлахметовты қазіргі таңда бүкіл Қазақстан халқы біледі. Күні бойы егін алқабында боламыз, кешке қарай клубқа барамыз, жастармен ән айтып, жергілікті қыздармен қыздырамыз. Тамаша кештердің бірінде, Ғабиден мырзамыз оныншы сыныпта оқитын Инга деген орыстың қызымен танысып қалды. Екеуі керемет: ынтымақ, балалық махаббат... Біз айттық: «Ғабиден, қазақтың қыздары жүргенде орыстың қызында нең бар?» - деп. Қазақтың қызына ұқсайды екен деп екеуінің тіл табысқаны сонша, соны махаббатқа ұласты. Мен де жаспын. Сол кездерде бойымда бұлбұл болып сайрап, құстың дауысын салатын қасиет болатын.

Бір күні Ғабиден бозарып келді. «Не болды?»,- деген сұрағыма: «Әкесі қызға далаға шығуға рұқсат бермей қойды»,- деп жауап берді. Қағынып отырып: «Мен шығарып берейін бе?» - дедім. «Қалай шығарасын?»,- деп аң-таң досым. «Үйінің айналасында ағаш бар ма?»- дегенім сол: «Терезесінің алдында үлкен ағаш өсіп тұр»,- деді. Қызына айт, мен сол ағашқа шығамын да бұлбұл болып сайраймын, терезесін ашып қойсын дедім. «Идея» деп қуанып кетті қызға.

Кеш түсе, қас қарайғаннан ағаштың басында бұлбұл болып сайраймын. Қыз шығады, Ғабиден қызды алып кетеді. Күнде сайрағанға дөнігіп қалған, бір күні айттым. Қашанғы сайраймын, бір күні Құдай ұрып әкесіне ұсталамыз деп. «Жоқ, бүгін соңғы рет сайрашы» дегеннен кейін келісе кеттім. Сол күні Құдай ұратынын қайдан білейін, ары сайраймын, бері сайраймын қыз жоқ. Бір кезде болмаған соң қатты ысқырып сайрап жіберсем керек, әкесінің қолында қосауыз мылтық далаға атып шықты. Біздің қураған далада қайдағы бұлбұл дегендей: «Где ты, соловей?»,- деп айқайлап жатыр. Бұрыш-бұрыштан іздеді, мен болсам ағаштың төбесінде қорқып эзер тұрмын. «Я тебе покажу» деп аспанға екі оқ атты. Қорыққаным сонша жерге құладым. «Я убил человека» деп зәресі қалмай мылтығын тастай салып жерге сұлай түсті әкесі. Бір кезде еңбектеп тұрып қашып бара жатыр. Ғабиден айдалада таптырмай жүр, қыз бейшара есіктің алдында жылап тұр. Сонымен не керек, арықтың жанына жеткенде Ғабиден мені сүйреп алып кетті. Осылайша, қызға қырындап жүріп, күлкіге қарық болғанымыз бар.

Уақыт өте сол кездердегі қызға деген бала махаббаты сағынышпен еске аламыз ғой. Кейін Ғабиден «Жазушылар одағында» жұмыс жасап жүргенде телефон соқты маған. «Құдеке, келші, ескі шақтарды еске алайықшы» деп. Солай екеуіміз естеліктерді еске алып, балалық шаққа саяхат жасап қайтқанбыз. Небір күндер өтті ғой, шіркін!

Жазып алған:
Ғазиза КІШБАЕВА,
журналистика факультетінің
3-курс студенті

ҚазҰУ-дың түлегі, белгілі тележурналист, спорт комментаторы Амангелді СЕЙІТХАН: Біздің кезімізде романтика көп болған шығар. Сіздерге күлкілі көрінуі мүмкін, бірақ біздер сабаққа тыңғылықты дайындалатынбыз. Сыйладық

па, қорықтық па, ұстаздардан қаймығып жүретінбіз. Сондай бір сақтық, қорқыныш үнемі болып тұратын.

Ол кезде студент атану – бақыт, оқу орнын бітіру – ғанибет шаруа секілденетін. Оқу орындары аз болды, қабылданатын студенттер саны шектеулі болатын. Сондықтан, кез-келген оқу орнына қабылданған студент өзін бақытты адам ретінде сезінетін. Бұл бақыттан айырылып қалмас үшін, үнемі бақытты бола беруі үшін сабаққа дайындалуға тура келетін. Оқудан шығып қалу өте оңай еді. Екі-үш сабақ жіберсең, бір-екі сынақтан сүрінсең, студент атана алмайсың. Басқаша айтқанда, шығарып жібереді. Дәл қазіргі кафедра меңгерушісі Гүлмира Сұлтанбаева, Сандұғаш Серікқалиева бір бөлмеде тұрды. Солармен бірге сабаққа дайындалатынбыз. Кәдімгі жайма базар сияқты кітапты, өзге де тиімді-тиісті оқулықтарды жайып салып шетінен сабақтарды қарастыратынбыз. Сондықтан да біздің сабаққа дайындалуымыз – «үлкен бір романтикаға толы оқиға» деп айтсақ қателеспейміз.

Дидар Төлеуіш деген группаласымыз болатын. Бүгінде арамызда жоқ. Екеуіміз дос едік. Бір күні мұнайып отыр.

– Не болды?
– Өөй, көкен жоқ болса, көрген күнің осы! Мына деканат қызық. Білесің, мен Түлкібаста тұрамын. Сол Түлкібастан күнде қатынап оқиды дейді ма? «Сенің жерің жақын екен» - деп, маған жатақханадан орын бермей қойды.

Мен сол кезде кішкене пысықтауымн ба? Бір күні правкомда жиналыс болды.

КТК телеарнасының тілшісі, тележурналист Нартай АРАЛБАЙҰЛЫ:

Қазыналы қара шаңырық Қазақ ұлттық университетінің журналистика факультеті - жүздеген, тіпті мыңдаған мамандарды тәрбиелеп шыққан орта. Қазақта: «Жүйрікте де жүйрік бар, әліне қарай шабатын»,-деген қанатты сөз бар. Ішінде оза шыққан шәкірттер бар, сол секілді өзіміз сүйіп, жақсы көріп, жақсы оқып, сыйлап кеткен оқытушыларымыз бар. Әрине, маған тәлім берген оқытушылар: Айгүл Рамазанова, Жидегүл Әбдіжәділқызы, Кәкен Қамзин, Мұрат Шаймаран, Бекболат Жетпісбайұлы т.б. болды. Аты аталғаны, аталмай қалғаны бар, барлық ұстаздарды жақсы көреміз, сыйлаймыз.

Мектептен кейін осы әсем қала Алматыға келіп, абдырап жүргенде қомқорлығына алған ұстаздарымызға алғыс айтамыз. Соның ішінде өзіме ең жақыны, балама мағынасында айтатын болсақ: «Келіннің бетін кім ашса, сол ыстық»,- дегендей Орынтай апайым еді. Өйткені, мынау есімде. Алғаш оқуға Батыс Қазақстан облысы, Бөкей Ордасы ауданы, Бөрілі ауылынан келген мен тіпті маршрут көрмеген баламын. Аузымыз ашылып, абдырап отырған кезде Орынтай апайымыз кіріп: «Әдеби кітаптар оқыдыңдар ма?»,- деген мазмұнда т.б. сұрады. Бәріміз «иә» дейміз ғой, кім «жоқ» деп айтпайды. Содан шетімізден өзімізді таныстыра кеттік. Сөйтсек, бәрі шеттерінен жеңімпаздар екен: дипломант, бірнеше жарыстардан орын алған шетінен сен тұр, мен атайындар екен.

Апайымыз жазушы Оралхан Бөкейдің «Атау кересін», жазушы Әзілхан Нұршайықовтың «Ақиқат пен аңызын» кім оқыды? - деп сұрай кетті. Осы екі кітап – журфакқа келген студенттің кез келгені міндетті түрде білуге тиіс кітаптар. Мен ол кезде өлеңдерде көп оқитынмын да прозаны аздау оқитынмын шыны керек. Кейіннен біраз проза оқыдық қой, енді Аллаға шүкір дейміз. Бірақ ол бай қазақ әдебиетінің қасында теңізге тамған тамшыдай. Содан сол екі кітаптан шатаспасам білгенімді айтып бердім. Міне, сондай бір тамаша кезең болған.

Уақыт өтіп енді диплом қорғайтын да кез келді. Содан апаймен ақылдаса келіп «КТК телеарнасындағы ақпараттық бағдарламалардың жаңашылдығы» деген тақырыпты алдым. Таңғалғаным, дұрыс сабаққа келмей, шала шәкірт болғанымды біледі, сонда апай бәрін біліп тұр. Дипломды әйтіп-бүйтіп жазып беремін, апай түзеп жібереді. Кәдімгідей менің емес, апайдың міндеті сияқты. Сөйтіп, арпалысып жүріп, диплом жұмысы да бітті. Сонда апай маған 100 балл сұраған екен, комиссия 98 балл қойыпты. Орынтай апайыма өте ризамын. Ол кісінің соншалықты шәкіртке деген сүйіспеншілігі мені таңғалдырды. Ешқашан қабағын кірбің шалмасын деймін, жақсылық болсын! Осындай ұлағатты ұстазымының болғанына, шынайы қамқоршым болғанына мен мың алғыс айтамын.

Жазып алған:
Ақтолқын ЖҰМАҒАЛИ,
журналистика факультетінің
3-курс студенті

Пайдалы кеңес

Интернетке тәуелдісің бе, әлде интернет саған тәуелді ме?

Сіз интернетте ұзақ отырғанды жақсы көресіз бе? Танертең тұра салысымен ноутбүгіңізді қосып поштаңызды тексеремісіз әлде өзіңіз ұнатқан сайттарды аша жөнелесіз бе?Құттықтаймыз, сізде интернетке тәуелділіктің алғашқы белгілері бар.Жо-жок, бұл психикалық ауытқу емес, бұл жай ғана жаман әдет.

Сурет www.ciol.com сайтынан алынды

Белгілері: Сіздегі интернетке тәуелділіктің маңызды белгісі ол интернет ресурстарына деген тым қатты қызығушылықтың болуы.Тіпті сіз өзіңізге маңызы жоқ сайттарды еш себепсіз шұқылай бересіз. Мысалы делік, сіз поштаңызды маңызды хат келгені себепті ғана ашпай, жәй ғана хат келді ме екен деп тексересіз.Сізге пошта жәшігін ашып қарау процесі ұнағандығы себепті ғана ашуыңыз мүмкін.

Интернетке тым берілгеніңізді айналаңыздағы

адамдардың жиі-жиі ескертпесінен де байқауға болады.Олардың «Сен интернетте көп отырасың!» деген алаңдаулы сөздерінен-ақ сіздің агенттегі мылжыңыңыз сіздің бар болғаны алтын уақытыңызды ұрлап жатқанын, жақын достарыңыз бен достарыңызбен реалды қарым-қатынас жасаудан қалыс қалдырып жатқандығын білермісіз?

Сондай-ақ интернетке тәуелділік пайда болғанын Интернетке және электр шоттарына қарыздың таудай үйілгенінен-ақ, сондай-ақ достарыңызбен кафеге барғанда алдымен «Мұнда вай-фай бар ма?» деп сұрағаныңыздан-ақ, және де таңертең шай мен тамағыңызды жеудің орнына компьютерге жүгіргендігіңізден білуге болады.

Бұл қауіпті ме?

Егер осы сұраққа сәл бас қатырсаңыз, аздап болса да виртуалды тордан алшақтайсыз. Еуропа өңірінде осы проблеманы белсенді түрде талқылап, тіпті арнайы интернетке тәуелділікке қарсы орталықтар құруда.Ал енді, менің ойымша Қазақстанда бұл мұндай бас қатырарлық проблема бар дегенге көбісі келісе қоймас.Дегенмен де, интернетке тәуелділік адам денсаулығына әсері бары сөзсіз.

Әрине, алдымен жанарыңызға әсері бар.Тіпті қандай да бір жаңа заманғы қорғаныс көзілдіргін киіп, жаңа модалы мониторды пайдалансаң да, ол сізін көзіңізді шаршау мен күш түсруден сақтай алмас.Көз бұлшық еттеріне үнемі күш түсетіндіктен, олар өз икемділігін (эластичность) жоғалтады, Көздегі нәруыз тартылған тамырлар әсерінен қызарып кетеді, ал көз маңайында әжімдер пайда болады.Көз алмасын босаңсыту үшін өзіңізді әр компьютер алдынан тұрған сайын көзіңізбен алысқа қарап тұруды үйреніңіз.Сондай-ақ Офтагель тәрізді көз тамшылары да жақсы әсер береді.

Интернетке тәуелділіктен туындайтын тағы бір жағымсыз жағдай — арканың, жауырынның ауыруы, сколиоз, бүкірлік.Бұлар отырықшы өмірден туындайды және оларды емдеу соншалықты оңай емес.Бұндай келеңсіздіктерден құтылу үшін дәріханадан арнайы бандаж сатып алыңыз.Арқа ауырғанынан, сондай-ақ йогамен айналысу, суда жүзу көмектеседі.

Интернетке тәуелділіктің жағымсыз бір факторы — қоғамнан окшаулану (асоциальность). Яғни, достарыңызбен кездеспей-ақ скайппен сөйлесесіз, ешкіммен де телефон арқылы хабарласып, уәдесудің керегі болмай қалады, себебі сіз е-майлмен хат жіберсеңіз, дүкенге де барудың қажеті жоқ, себебі интернет-дүкенмен тапсырыс бере салсаңыз.Интернетте неғұрлым ұзақ отырсаңыз, соғұрлым реалды қарым-қатынастан алшақтай бастайсыз, демек жаңа бейтаныстармен танысу барысында күйзеліске тап болу мүмкіндігі бар...

Мәлімет aitaber.kz сайтынан алынды

Билл Гейтстің кеңестері

1. Өмір-әділетсіз. Тек оған үйрену керек
2. Қоғамға сіздің менмендігіңіз емес, ең алдымен жетістіңіз қажет
3. Мектеп бітірісімен бірден 50 доллар таба алмайсыз. Жетістікке жетпегенше ешкім сізге жеке жүргізушісі бар лимузин мінгізбейді.
4. Қазір сіз мұғалімдер тым талап қойғыш және өте қатал деп ренжисіз. Болашақта бастығыңыз болғанда көресіз!
5. Аспазшы болу-арыңыздың төмен-дегені емес. Мұндай жұмыстың өзін әке-шешеніз немесе ата-бабаларыңыз тамаша мүмкіндік деп ескертер еді
6. Жеке сәтсіздіктеріңіз үшін ата-ананы кінәлаудың қажеті жоқ. Кесірінше, сол қателіктерге қарап дұрыс шешім

шығара біліңіз.

7. Өмірде үздік атану мектепте озат болудан әлдеқайда жоғары. Кейбір мектептерде үздіктер мен нашарларды бөлмеу үшін баға қоймаса, шынайы өмірде мүлдем олай емес..
8. Алдағы өмірлеріңіз семестрлерге, демалыс күндерге бөлінбейтін болады.
9. Шынайы өмірді кинодан көретін уайымсыз өмірмен шатастырудың қажеті жоқ. Шынайы өмірде уақытыңыздың бәрін кофеханада емес, жұмыста өткізуге тура келеді.

(Жұлдыздар отбасы, №11 (149) маусым 2013. Самал Әдігенқызының мақаласынан қысқартылып алынды).

ХАДИСТЕР

Мұхаммед (с.ғ.с.) пайғамбар хадистері

Мұсылман — мұсылманның бауыры. Шынайы мұсылман бауырына опасыздық жасамайды, өтірік айтып алдамайды және тарыққанда қолдаусыз қалдырмайды. Мұсылманның ар-намысы, дүние-мүлкі және қаны өзге мұсылмандарға харам.

Мұсылман адам отырғызған ағаштың жемісінен адамдар, жан-жануарлар немесе құстар жеген сайын қиямет қайымға дейін әлгі мұсылманға садақа есебінде сауап жазылып тұрады.

Аллаһ тағала мұсылман құлының басына келетін шаршап-шалдығу, ұзаққа созылған ауру-сырқау, уайым, құса-мұң, күйініш және қайғы-қасірет секілді қандай да бір ауыртпалық үшін, тіпті қолына немесе аяғына кірген кішкене тікен үшін де күнәларын жарылқап кешіреді.

Кімде-кім харамнан тыйылып арын таза ұстауға тырысса, Аллаһ оны арлы қылады. Ал, кімде-кім қолда барға қанағат қылып, ешкімнен тіленбесе, Аллаһ оны көңілі тоқ қанағатшыл етеді. Сондай-ақ, кімде-кім сабырлы болуға тырысса, Аллаһ оған терең сабыр береді. Ешбір жанға сабырлылықтан үлкен әрі қайырлы сый бұйырмаған.

Қазақы тыұымқар мен ырымқар

- Белді таянбайды. Себебі жақын адам қайтыс болғанда жоқтау айтып жылаған әйел ғана белін таянады.
- Жақты таянбайды. Қайғы-қасіреттен әбден қажыған адам ғана жағын демеу етіп, таянады.
- Бетті басуға болмайды. Қайғы-қасіреттен қажыған адам ғана бетін басады.
- Қолды тарақтауға, артқа қусырып жүруге болмайды. Бұл-қолы байланған тұтқынды еске салатын жаман ырым.
- Белді босқа буынбайды. Өмірінде перзент көрмеген адам ғана белін босқа буынады.
- Тізені, табанды тартуға болмайды. Ауруға шалдыққанда ғана тізе мен табанды тартады.
- Тізені құшақтамайды. Бұл-«ұрпақсыз қалдым», «ку тіземнен басқа құшақтар қалмады» деген жаман ырымды білдіреді.
- Жуған қолды сілкісе, ырыс-несібе кетеді.
- Адамға қарап қолды шошайту әдепсіздік болып саналады.
- Жүкті әйел шашын кеспейді. Өйткені мұндай қылықтан бақ таяды, іштегі баланың бақыты кемиді, кемтар туылады, қол-аяғы қысқа болады.
- Екі қолды төбеге қойып отыруға болмайды. Басына қайғы-қасірет түскен адам ғана төбесіне қолын қойып отырады.

Бетті дайындаған: Мәулен ӘНЕРБАЕВ, журналистика факультетінің 3-курс студенті